

D.	4	11	18	25	
S.	5	12	19	26	
Ch.	6	13	20	27	
P.	7	14	21	28	
J.	1	8	15	22	29
Sh.	2	9	16	23	30
Y.	3	10	17	24	31

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИБ.Нурмухамедовни Ўзбекистон Республикаси Бош
прокурорининг ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисидаЎзбекистон Республикаси Конституциясининг 93-моддаси 9-
бандига мувофиқ:Бахтиёр Гаффарович Нурмухамедов Ўзбекистон Республикаси
Бош прокурорининг ўринбосари этиб тайинлансин.Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 22 октябр

Бахтиёр НУРМУХАМЕДОВ

Бахтиёр Гаффарович Нурмухамедов 1955
йил 5 июнда Сирдарё вилоятида туғилган,
миллати ўзбек, олий маълумотли ҳуқуқшу-
нос, 1977 йилда Тошкент давлат универси-
тети (ҳозирги Ўзбекистон Миллий универси-
тети)нинг ҳуқуқшунослик факультетини та-
момлаган.Б.Г.Нурмухамедов меҳнат фаолиятини
1977 йилда Жиззах шаҳар прокуратураси-
нинг иш ўрганувчи терговчиси сифатида бош-
лаган. Кейинчалик, 1978—1993 йиллар мо-
байнида республика прокуратура органларида масъул лавозимлар-
да меҳнат қилди. 1993—1994 йилларда Тошкент шаҳар прокурорининг
ўринбосари, 1994—2000 йилларда Тошкент шаҳар прокурорининг ўрин-
босари — тергов бошқармаси бошлиғи, 2000 йилда Тошкент вилоят
прокурорининг биринчи ўринбосари — тергов бошқармаси бошлиғи,
2000—2004 йилларда Сурхондарё вилоят прокурори лавозимларида
ишлаган.Б.Г.Нурмухамедов 1996 йилда Президент фармонида биноан «Жа-
сорат» медали билан тақдирланган.

RESPUBLIKA BOSH PROKURATURASIDA

ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДА

2004 йил 21 октябр куни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Р.Қодиоров ва Германиянинг Ўзбекистондаги
фавқулодда ва мухтор элчиси Ханс Йоахим Кидерлен жаноблари ўртасида эҳтиром учрашуви бўлиб ўтди. Бош
прокурор элчи жанобларига мамлакатимиз прокуратура тизими, унинг фаолият йўналишлари, ҳуқуқни муҳофаза
этувчи органлар билан ҳамкорлик масалалари ҳақида гапириб берди. Суҳбат қизгин ва дўстона руҳда ўтди.22 октябр куни Ўзбекистон Республикаси Бош
прокурори Р.Қодиоров Франциянинг мамлакатимиз-
даги Фавқулодда ва мухтор элчиси Жан-Бернар
Артни қабул қилди.Мазкур тадбирда икки давлат ўртасидаги ҳуқуқий
алоқаларни давом эттириш масаласи муҳокама этил-
ди.Р.Қодиоров Франция ва Ўзбекистон ўртасида тер-
роизм ва халқаро жиноятчиликка қарши курашдаги
ҳамкорлик янада кенгайиб бораётганлигини, ҳарикки давлатнинг ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлари
ўзаро ахборот алмашиб боришлари лозимлигини
таъкидлаб ўтди.Жан-Бернар Арт ҳар иккала давлат ўртасидаги
ҳуқуқий алоқалардан қониқиб ҳосил қилиб, ҳуқуқни
муҳофаза этувчи органлар ўртасида алоқаларни яна-
да мустаҳкамлаш зарурлиги ва Франция бунга доимо
тайёр эканлигини таъкидлаб, келгусида жамоат ва
халқаро нодавлат ташкилотлари вакиллари билан
алоқаларни кенгайтириш лозимлигини билдирди.

БМТ ВАКИЛЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

2004 йил 25 октябрда Ўзбеки-
стон Республикаси Бош прокурори-
нинг ўринбосари П.Бобохонов
БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича
комиссияси мустақил эксперти
жаноб Латиф Ҳусейнов ҳамда
БМТнинг Инсон ҳуқуқлари бўйича
олий комиссияси бошқармаси хо-
дими жаноб Алан Кольмани қабул
қилди.Учрашувда Бош прокуратуранинг
бошқарма бошлиқлари ҳам ишти-
рок этишди. Унда прокуратуранинг
жиноят ишларини тергов қилиш ус-
тидан назоратни амалга оширишСайловларни демократик асо-
да, уюшқоқлик билан ўтказиш сиё-
сий партиялар, давлат ҳокимияти
идораларига, фуқароларнинг ўзи-
ни-ўзи бошқариш органларига ва
барча фуқаролар зиммасига катта
масъулият юклайди. Айни пайтда
бу тўғрисида қонун нормаларини
пўхта билишни ҳам талаб этади.ПАРЛАМЕНТ ИСЛОҲОТИ —
ҲАҚИҚАТ ВА АДОЛАТ МЕЗОНИБунинг учун эса энг аввало сайлов
тизими, принциплари, сайлаш ва
сайланиш ҳуқуқи деганда нималар
тушунилишини яхши билиш зарур.Сайлов тизими — сайловни таш-
кил этиш, ўтказиш ва натижаларини
аниқлаш тартибини белгиласи
норма ва жараёнлар тизимидир.Сайлов тизими қуйидагилардан
ташқил топади:

- 1) сайлаш ҳуқуқи;
- 2) сайлаш тартиби;
- 3) овозларни ҳисоблаш ва аниқ-
лаш тартиби;
- 4) номзодларни кўрсатиш тар-
тиби;

тиби;
5) ташвиқот-тарғибот қилиш
тартиби;6) сайланган шахсларнинг ла-
возимига қиритиш тартиби;7) сайлов комиссияларини ту-
зиш, унинг ишини ташкил этиш,
фаолиятини жамоатчилик томони-
дан назорат қилиш тартиби;тўғри ёки бевосита чеклашга йўл
қўйилмайди.Олий Мажлиснинг сенати,
қонунчилик палатаси, вилоят, ту-
ман ва шаҳар кенгашларининг шақ-
лланиш механизмига тўхталаяди
бўлсак, уларнинг ҳар бири ўзи-
га хос хусусият касб этади. Жум-
ладан, сенат Қорақалпоғистон86 депутатдан иборат бўлиши бел-
гиланган.Сайлов куни 21 ёшга тўлган,
камида 5 йил мамлакат ҳудудида
муқим яшаётган Ўзбекистон фуқаро-
лари халқ депутатлари вилоят,
туман ва шаҳар кенгашларига сай-
ланиши мумкин.Қорақалпоғистон Жўқорғи кен-
геси сайлов кунига 25 ёшга
тўлган Қорақалпоғистон фуқаро-
лари сайланиш ҳуқуқига эгадир.Олий Мажлиснинг қонунчилик
палатасига сайлов куни 25 ёшга
тўлган ҳамда камида 5 йил
Ўзбекистон ҳудудида муқим яшаёт-
ган фуқаролар сайланиш ҳуқуқига
эга.Ўзбекистон фуқароси бир вақт-
нинг ўзида иккидан ортиқ давлат
ҳокимияти вакиллари органнинг де-
путати бўлиши мумкин эмас.Ўзбекистонда сайловлар тенг-
лик асосида ўтказилади. Бунинг
маъноси шунки, ҳар бир сайловчи
бир овозга эга бўлиб, ижтимоий
келиб чиқиши, ирқий ва миллий
мансублиги, жинси, маълумоти,
тили, динга муносабати, машгу-
лотларининг тури ва хусусияти, шах-
сий, ижтимоий ва мулкый мақеи-
дан қатъи назар тенг сайлов
ҳуқуқига эгадир.

(Давоми 2-бетда).

QAROR VA IJRO

Мамлакат chegarasining dakhlsizligini saqlash, mustahkam va ishonchli harbiy kuchga ega bulish har bir davlatga xos xizmatdir. Suingi yillarda respublikamizning mazkur tizimida chuqur islohotlar amalga oshirildi. Bujaranda kamchiliklar hal qilindi, biroq hali echimini kutayotgan muammolar oz emas.

Kamchiliklar, ayniqsa, harbiy xizmatga chakiruvi bilan boglikdir.

Uzbekiston Respublikasi Harbiy prokuraturasi organlari tomonidan 2004 yilning avgust, sentabr oylarida «Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat tizimida»-gi konun, Vazirlar Mahkamasining 2003 yil 22 fevraldagi «Uzbekiston Respublikasi fuqarolarining safarbarlik chakiruvi rezervidagi harbiy xizmat tizimida»-gi qarori ixtirosi josisidan tekshirishlar utkazildi.

Bunda asosiy ehtiobar, bahorchi chakiruvi mavsumida harbiy xizmatga chakiruvcanday amalga oshirilganligiga karatildi.

Ijrobii ishlar bilan bir qatorda mudofaa ishlari bulimlari, chakiruvi va tibbiy komissiyalar faoliyatini

tashkil etish, fuqarolarni muddatli harbiy, muqobil va safarbarlik chakiruvi rezervidagi xizmatga jalb qilish borasida kator konunbuuzilish mavjudligi aniqlandi.

Suxondare viloyatining Oltingsoy, Uzun, Qashqadare viloyatining Niushon, Chirokchi, Buxoro viloyatining Buxoro, Navoiy viloyatining Nurota, Uchuduk, Farqona viloyatining Danfara, Samarqand viloyatining Qusharbot, Paxtachi, Sirdare viloyatining

ni tashkil etish bilan bogliq yokori-dagi nuqsanlar 2004 yilning bahorchi chakiruvi mavsumida muddatli harbiy xizmatga chakirilgan 65 nafar fuqaroning sogligiga kura harbiy xizmatga yrokisid deb topilib, yilargi qaytarilishiga sabab bulgan.

Mazkur xohlatlar buyicha joylardagi harbiy prokuraturalar tomonidan tekshirishlar utkazilib, viloyat sogliqni saqlash boshqarmalari rah-

da komissiya tarkibida bulgan tuman IIB vakili A.Bozorov, chakiruvi komissiyasi katta shifokori P.Suonov, komissiya raisi — Fuqor tuman xohimining urinbosari I.Toshkorayev, komissiya raisining urinbosari — tuman MIB boshligi, mayor X.Jabborov komissiya ishida mutlaqo katanashgan.

Samarqand shahar MIB tomonidan «Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat tizimida»-gi konun-

ga nisbatan jinoyat ishi kuzatilib, tergov harakatlari olib borilmoqda.

Bundan tashqari, ayrim mudofaa ishlari boshqarma va bulimlari tomonidan safarbarlik chakiruvi rezerviga chakirilganlar bilan tuzilgan shartnomalarni uz vaqtida ijkro qilish borasida ham sustkashlika iylukyilmoqda.

Farqona viloyati Farqona tumani MIB hamda chakiruluvchi R.Qodirov urtasida 2004 yil 20 may kuni 37-shartnoma tuzilib, Farqonadagi «Azot» korxonasi pul utkazishni zimmasiga olgan bulsa-da, tekshirish kuniga qadar pul tulanmagani. Shuningdek, muqobil xizmatchilar uchun tulanadigan mablaglarni tashkilot va korxonalaridan undirish chorasi kuryilmagan.

Ijkoridagi xohlatlar kelgusida respublikamizning mudofaa qobiliyatiga, Kuroli kuchlar sadfining barkamol ishlar bilan tuldirilishiga salbiy ta'sir kirsatishi, harbiy xizmatchilar va fuqarolarning konun bilan kuryiladigan manfaatlari jiddiy ziin etkazishi mumkin.

Aslam XOLIKOV,
Respublika harbiy prokurorining
katta yrdamchisi

МУАММОЛАР МАВЖУД...

Guliston shahri, Sayxunobod tumanlarining chakiruvi uchastkalari binolari ta'mirlanib bulib, chakiruvi komissiyalarining faoliyat kirsatishiga kulay sharoit yaratilmagan.

Sogliqni saqlash vazirligi bilan birgalikda shahar va tuman tibbiy komissiyalarini zarur tibbiy asbob-uskunalar, malakali vrachlar bilan ta'minlashga erishilmagan.

Bunday xohlat Suxondare, Namangan, Xorazm, Farqona, Jizhas, Buxoro viloyati hamda Korakalpoqistondagi bir qator tuman tibbiy komissiyalar faoliyatida kuzatilmagan.

Tibbiy komissiyalar faoliyatini

barlariga nisbatan prokurorlik tash-sir choralari kulla bilan birga, harbiy xizmatga jynatish va ularning kaitibi kelishi bilan bogliq harajatlarni aybdorlardan undirish masalasi kuryilmoqda.

Namangan viloyati buyicha kaitirilgan 5 nafar fuqaroni jynatishda uz kasbiga ehtioborsizlik bilan karagan tibbiy ehtodimlaridan ixtiyoriy ravishda davlat foydasiga 157.652 sum undirilmagan.

Mas'uliyatsizlik shu darajaga etganki, Qashqadare viloyati Fuqor tuman mudofaa ishlari bulimida chakiruluvchilarni kuryikdan utkazish-

ning 21-moddasi talablariga zid ravishda 1982 yil 23 mart kuni tugilgan M.Kruglov, 1978 yil 31 dekabrda tugilgan A.Fulomov va boshqa ba'zi chakiruluvchilarning ota-onasi mexnatga qobiliyatli bulsa-da, ularning chakiruvi nokonuniy ravishda kenchitirilgan.

Toshkent viloyati Bistonlik tuman mudofaa ishlari bulimida utkazilgan tekshirishda fuqaro A.Xenga konunga zid ravishda KK 9000736-raqamli harbiy guvohnoma berilganligi aniqlangan. Xozir shu xohlat uzasidan tuman mudofaa ishlari bulimining mansabdorlari va A.Xen-

OGONLIK — DAVR TALABI

Ijtimoiyda «Vijdon erkini» va diniy tashkilotlar tizimida, «Terrorizm» qarshi kurash tizimida-gi konunlar ekstremizmining iyligiga gov kuyishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Ijkoridagi konunlariga binonan terrorchilik harakatida ishtirok etgan shaxs uz ixtiyori

XXI asr bo'libdan terrorizmning xalqaro miqdoridagi xuruj kuchaib. Bugun er yuzida terrorizm xavfidan xoli mamlaakat iyk. Adinarli tomoni shundaki, bunday xurujlardan asosan tinch aholi jabr kuryilmoqda.

ТАХДИД

bilan bu iyludan kaitgan, bu xaqda tegishli davlat organlariga xabar bergan hamda terrorchilarning maksadlari amalga oshirilishining oldini olishga kumaklashgan takdirida javobgarlikdan ozod etiladi.

Mamlakatimiz prezidentining «Terrorchi guruhlar tarkibiga adashib kirib koltan Uzbekiston fuqarolarini jinoyat javobgarlikdan ozod etish tizimida»-gi farmoni ham ana shunday xairli harakatlarning mantiqiy davomi buldi.

Denov tumani hukumi muhofaza etuvchi idoralari tomonidan ekstremizm va terrorizm bilan bogliq jinoyatlarining oldini olish, ularga barham berish borasida bir qator choralar kuryilmoqda. Xususan, yakinda utkazilgan tadbirda Denov shahrida «Xizbut-tahrik» partiyasining Uzbekistondagi davlat tuzumini konstitutsiyaga zid tarzda uzgartirishga dayvat etuvchi varakalarini tarkatib, tergovdan kochib yorgan shaxs — Faxridin Elmurodov ushladi.

Bunday amaliy ishlar bilan birga, iytobosimiz ta'kidlaganidek, fikrga qarshi fikr, goya qarshi goya, xoholatga qarshi mayrifat bilan kurashish orkali terrorning iyligiga mustahkam tusk kuyish mumkinligini doim edda tutish darok. Shu maksadda tegishli idora va tashkilotlar vakillari bilan birgalikda joylarda kulla uchruvlar utkazib boraylmiz. Ayniqsa usmirlar urtasida tushutirish ishlari kuyatirilmokda. Ekstremizm va terrorizm xaqida bir nechta fotoalbom tayirladik.

Umid qilamizki, bunday harakatlarda samara beradi.

B.САМАДОВ,
Denov tuman prokurorining urinbosari

XABAR

ХҚХҚ ВАКИЛЛАРИНИНГ ТАШРИФИ

Yakinda Xorazm viloyatiga Xalkaro kizil xoch kumitasining Markaziy Osiyadagi mintakaviy vakolatxonasi vakillari Jak Barberis va Mario Norbert Gayger tashrif buyurishdi. Viloyat prokuraturasida ular bilan uchruv bulib utdi.

Uchruvda janoib J.Barberis va M.Gayger viloyat prokuroriga Xalkaro kizil xoch kumitasining tuzilishi, faoliyatining mazmuni va vazifalari tizimida mazlumot berishdi.

Shundan keyin ular tergov xibxonasida mahbuslarning saklanishi axvohi bilan taniqshganliklari, xibxonada sanitariya, miyishiy-ashash sharoiti yaxshiligi, birorta mahbusdan bu erdagi sharoitlar uzasidan ehtirozlar bulmaganligi, uz ozdan oshik mahbusga muljalangan xibxonaga atigi 150 nafar mahbus joylashtirilganligi va bu borada ish yaxshi tashkil etilganligi xaqida tuxtdilalar.

Viloyat prokurori D.Ismoilov hukumi muhofaza kuyuchi idoralari bilan hamkorlikda jinoyatchilikka qarshi kurashish buyicha amalga oshirilgan ishlar, shuningdek, tergov xibxonasida mahbuslarning saklanishi axvohi yaxshilashiga ta'sir kirsatgan omillar xaqida mexmonlarga galirib berdi.

Mexmonlar viloyat prokuraturasining matbot markazi, xodimlar uchun tashkil etilgan kutubxona va sport obyektlari bilan taniqshdilar.

U.KURYAZOV,

Xorazm viloyat prokuraturasi bulim boshligi

BIZNING INTERVYU

ЖАВОБГАРЛИК ХИССИ БИЛАН

ФОРИШ ТУМАНИ ПРОКУРОРИ БАХТИЁР ОРОЛОВ БИЛАН СУХБАТ

— Utgan yillarda mamlakatimizda hukukiy islohotlarni chuqurlashtirish buyicha samakli qadamlar tashlandi. Afuski bu jarayon iylida «yov» bulayotganlar hamon uchub turibdi. Forish tumani bunday shaxslarga nisbatan qanday choralar kuryilayotadi?

— Mustaqillik tufayli mamlakatimizda hukukiy davlat va fuqarolik jamiatini shakllantirishga kirishildi. Bu iylida mustahkam hukukiy qobiliyatining yaratilishi, erkinlashtirish, demokratik boshqaruvning joriy etilishi, shubhasiz, ulkan iytugimiz buldi. Lekin shunga qaramay xali ham bizni tanlagan iylimizdan kaitarishi xohlaydiganlar uchub turishi taassufli xol. Bundaylar sirasiga ekstremistik oqimlar tashirida yorgan kishilarni ham kirishish mumkin. Jaxon hamjamiyati tomonidan tan olingan, dunyoiy ahamiyatga ega bulgan, ishoncharvarlikni ekladigan turmush mezonlariga bunday endashuv utja axblanarlari xol. Forish tumaniida ekstremistik oqimlar tashiriga tushib koltan shaxslarning barchasi aniqlanib, ruykatcha olingan. Ular bilan doimiy ravishda suxbat, tashvikt-tarigbot tadbiirlari utkazib borilmoqda.

— Ijkorida siz hukukiy davlat barto etish iylida gov bulayotgan shaxslarga ekstremistik oqim tarafdorlari misolida baxo berilgiz. Afuski, yangi davr talabini hamon anglamayotganlar iktisodiyet sohasida ham uchub turadi.

— Iktisodiy islohotlarning maksadi aniq — bazor iktisodiyetini mustahkamlash, erkinlashtirish jarayonini chuqurlashtirish, tadbiirkorlik subastklarini himoya qilish va x.k. Lekin, darajakich, yangi davrga moslasha olmayotganlar, bironlarining mulkiga kuz olaytirayotganlar hanuz uchub turibdi. Bundaylar orasida rahbar kadrlarning uchruvi fojivali xol. Shu bois tumanimiz prokuraturasi eng avval rahbar kadrlarning javobgarligini oshirishga ehtiobar karataetdi. Mazlumki, Forish tumani asosan chorvachilikka ixtisoslashgan. Mazkur soxada iyl kuyilayotgan konunbuuzilishlar ijkoridagi fikrimizga misol bulo oladi. Masalan, «Kizilikum» shirkat xujaligining 1-shirkati bosh chopni E.Mayramov xujjatlarini kablaklashtirib, 3.952.000 sumlik 247 ta kuyini talon-taroj kuyib yorgan. Shuningdek, uning mas'uliyatsizligi tufayli 2001-2003 yillari 277 ta kuy kasallikdan nobud bulgan. Ijkoridagi ishlarida unga «Kizilikum» shirkat xujaligining 1-shirkati boshqaruvchisi O.Boyseyitov, veterinar vrach K.Kultosov, xisobchi D.Sulaymonovlar hamtovoklik kylanagan.

Shuningdek, «Garasha» shirkat xujaligi raisi A.Xundiboev va bosh zootehnik S.Karomatovlar soxta xujjatlar tuzib, xujjalikka 9.720.000 sumlik zarar etkazishgan.

Tuman prokuraturasi tomonidan 2004 yilning 9 oyi mobaynida kishloq xujaligiga oid 11 ta jinoyat ishi kuzatilmagan. Xujjaliklarga etkazilgan 67.306.000 sumlik zararining 57.586.000 sumi dastlabki tergov davrida undirilmagan.

Hukukiy islohotlarning ijkrosi barchamizdan chuqur mas'uliyatni talab etadi. Bu eyl-jort takdiri, mamlaakat kelajagi xaqidagi yilarmiz bilan hamoxandgir.

«Huuq» muxbiri Abduraxmon

СУХБАТЛОВ СУХБАТЛОВ

Suratda: Forish tuman prokurori B.Orolov (urtda), tuman IIB-niing boshligi P.Mustafokulov fuqaroni kuyul kilmokda.

ПАРЛАМЕНТ ИСЛОХОТИ — ҲАҚИҚАТ ВА АДОЛАТ МЕЗОНИ

(Davomi. Boshlanishi 1-betda).

Saylovda yashirin ovoz berish ta'minlanadi. Ovoz berish binosida biyolentlarni tulgazish uchun albatda alohida xona egi kabina akratilmagan buladi. Kabinaida ovoz beruvchidan boshqar boshqar shaxsning bulishi man etiladi. Biyolentlarni mustaqil tulgaza olmaydigan saylovchi esa kabinaiga uz xohishga kura utga shaxsni taklif qilishga hakildir.

Saylov biyolentlarni saylovchining familiyasiga ham ezilmaydi, biron raqam egi belgi ham kuyilmaydi.

Saylov tizimining muhim jihatini uning kuyipartiyaviylik asosida utkazilishidir. Sudlanganligi konunda belgilangan tartibda bekor kilyinmagani egi olib tashlanmagani fuqarolar, shuningdek, saylov tashinlangan kung qadar suing

besh yil mobaynida Uzbekiston xududida doimiy yashagan fuqarolar deputatlikka nomzod etib ruykatcha olinmasligi tizimida talab ham barchamizga tushunarli bulishi kerak.

Saylov tizimida konun hukumatlari harbiy xizmatchilar, Milliy xavfsizlik xizmati, Ichi ishlar vazirligi va boshqa harbiy-lashgan bulinmalar xodimlarini deputatlikka nomzod etib ruykatcha olishda ham cheklashlar kiritishni kuzda tutadi.

Kuch ishlash, aldash, kurykitish orkali egi boshqa iylar bilan fuqarolarning saylash va saylanish, saylovoldi tashviktotini olib borishdan iborat xujjatlardan foydalaniyotgan tuskilik qilish, shuningdek, xujjatlarini soxtalashtirish, ovozlarini atayin notugri sanash, xohimiyat vakillik organ-

lariga saylov tizimida konunlarini utgacha tarzda buzish amal-dagi konunlarga muvofiq javobgarlikka tortishga sabab buladi.

Ikki palatali parlament bir kanna afzaliliklarga ega. U ijkro etuvchi va konun chakiruvi xohimiyat tarkomlari urtasidagi muvozanatning yanada barqaror bulishini ta'minlaydi. Parlamentning yanada iygun ishlashiga erishish uchun ikkinchi palata birinchi palata tomonidan qabul kilyingan qarorlarni chuqur urgubdi chikadi. Bu esa konunlar-ni har tomonlama urganilishiga, chuqur iylab chikilgan qarorlar qabul kilyinishiga olib keladi.

Ikki palatali parlamentga utish jamiatini yanada liberallashtirish, professional, ijkori saviyali siyosat-chilar guruhining pайdo bulishi hamda turli katlamlar manfaatlari uchun kurashuvchi siyosiy partiyalar faoliyatida ham muhim urin tuta-di.

F.ЭРМАТОВ,

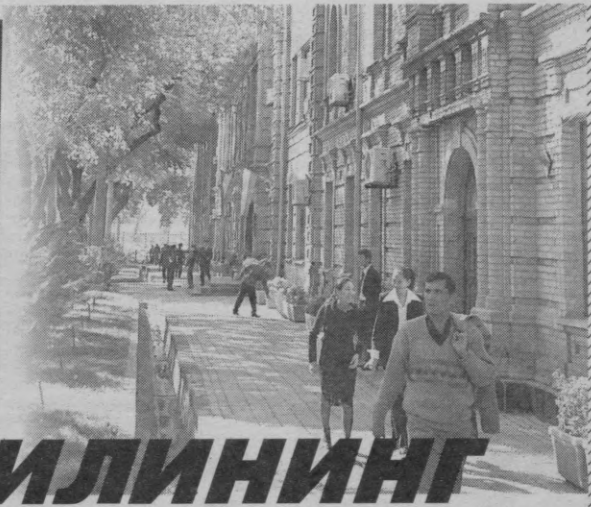
S.НІЕЗОВА,

TDIO jinoyat hukumi kafedrasini utkutuvchilari

Тил миллатнинг бебаҳо маънавий мулкидир. У авлодларни мезийга, аждодларга боғловчи, ҳаётнинг узвийлигини таъминловчи, фарзандларимиз дунёқарашини шакллантирувчи воситадир. Ҳар бир халқнинг тараққиётида тил муҳим ўрин тутди. Мустақиллик ва давлат тили тушунчалари бир-бири билан боғлиқ бўлиб, бирини иккинчиси тасаввур қилиб бўлмайди.

Мамлакатимиз мустақилликни қўлга киритганидан буён бир қанча қонунлар қабул қилинди-ю, лекин уларнинг ҳаммаси ҳам алоҳида байрам қилинмайди. Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилган кун эса ҳар йили кенг миқёсда нишонланади.

21 октябр куни Тошкент Давлат юридик институтининг «Давлат тили ҳақида»ги қонун қабул қилинганининг 15 йиллиги муносабати билан «Давлат тилининг ҳуқуқий мақоми: муаммо ва ечимлар» мавзусида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

ДАВЛАТ ТИЛИНИНГ ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИ: МУАММО ВА ЕЧИМЛАР

Анжуманни институт проректори, филология фанлари номзоди, доцент **Р.Шоринов** очиб, ўзбек тилининг маънавий, тил ҳақидаги қонуннинг ҳар бир моддасини амалга ошириш бўйича қилинаётган ишлар ҳусусида тўхталиб ўтди.

Шундан сўнг институт проректори, юридик фанлар доктори, профессор **Мухаммади Усмонов** сўзга чиқиб, давлат тилининг ҳуқуқий мақоми, муаммолари ва институтда терминологик лугатлар тузиш ишига алоҳида эътибор берилганлиги ҳақида гапирди.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси **Ўткир Хошимов** «Давлат тили ҳақидаги қонуннинг аҳамияти, бундан амалга оширилаётган ишлар тўғрисида маъруза қилди:

— Бу даргоҳда тил байрамини ўтказиш яхши анъаналарга айланиб қолган ва биз бундан жуда хурсандмиз. Чунки инсонни табиатнинг энг юксак неъматлари дарахсига кўтарган тилини улугласак, ҳусусан, бизни қадимий миллатлардан бири, истиқболи порлоқ давлат сифатида дунёга интилишимизни таъминловчи она тилимиз

давлат тили мақомида қайта туғилган кунни байрам қилсак, ҳар қанча қувонсакарзийди.

Ўзбек тилига давлат тили мақоми бериш жуда катта курашлар эвазига амалга ошди. Унга она тилимиз, иккинчи даражали тилга — бозор тилига айланиб қолган эди...

Вилоятлардаги колхозлардан бирида кечган ушбу воқеани ҳам қулиб, ҳам ачинаб эслаб тураман. Ўзбекистон билан ўрашув колхознинг йиллик ҳисобот мажлисида айланиб кетди. Залда ўтирганларнинг ҳаммаси ўзбеклар. Лекин нима учун-дир раис ота русча маъруза қилди. «Русчани худди ўзи тўғилгандек «чайнаб», «животноводство»га келганда тили айланмай қолди. Мен секин ўнгирдан тортиб, ўзбекча ўқийверинг, десам, ўзбекча гапиролмайман, бу ерда ўртоқ Пак ўтирибди-ку деб қўнмади. Ўрашувда райком-партия номидан қатнашаётган Пак жонбояри раиснинг гапларини эшитиб, майли, мен ўзбекчани «судейди» биланам, гапираверинг, деса ҳам, раис, протоколга ёзилади деб рози бўлмади. Бу ҳолат битта раиснинг

эмас, балки миллатимизнинг фожеасига айланиб қолаётган эди.

Худого шукр, мустақиллик туфайли она тилимиз давлат тили мақомида бутун жозибасини намоён этмоқда. Айни пайтда шунини алоҳида таъкидлаш керакки, ўзбекча бағрикенглик тилимизнинг табиатида ҳам синглиб кетгани учун, давлат тили тўғрисидаги қонунимиз республикамиздаги бошқа миллат ва элатларнинг тилига дахл қилмайди.

«Адолат» нашриёти директори **М.Сатторов** ўзбек тили маънавий-тизим, тараққиётимиз белгиси эканлиги ҳусусида тўхталиб, муаллим ва талабаларни ижодий ҳамкорликка чақирди:

— Мен ушбу ўрашувга яқинда чоп этилган «Она тили — давлат тили» деган китобни жамоамиз номидан соғина қилиб олиб келдим. Бу китобда 1989 йилдаги давлат тили тўғрисидаги қонундан тортиб, 2004 йилдаги янги тахрирда қабул қилинган давлат тили тўғрисидаги қонун, уларга шарҳлар, тил ҳақидаги бошқа норматив ҳужжатлар жамланган. Рисола билан танишган китобхон

мурий жазони назарда тутадиган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни юритишни истисно этадиган ва бундай ишларни тугатишга сабаб бўладиган ҳолат ҳисобланади. Тегишли ишни тугатиш тўғрисидаги қарор фақат янги очилган ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда бекор қилиниши мумкин.

Менимча, депутат ва сенатор-

ўзбек тили ҳозирги маънавий етиш-гунча қандай чиғирлардан ўтганлиги ҳақида тасаввурга эга бўлиб-гина қолмай, она тилимизнинг давлат тили мақомида кенг қулоч ёйиши учун қандай ҳуқуқий асослар борлигини ҳам билиб олади.

«Qonun himoyasida» журнали бош муҳаррири **А.Абдураззоқов** қонунлар тилининг сифати ҳақида гапириб, улар фуқаролар томонидан тез қабул қилиниши учун содда, аниқ ва ихчам бўлиши мақсадга мувофиқлигини таъкидлади:

— Менинг назаримда она тилимиз давлат тили мақомида олиб, ҳозирги маънавий етишда унча омил муҳим рол ўйнаган. Биринчидан, СССР номи билан иш юритган соёқ империя ҳали қилчани «ўйлатиб» турган бир шароитда ўзбек тилига давлат тили мақоми бериш тўғрисидаги қонуннинг қабул қилинишини республикамизнинг биринчи раҳбаридан тортиб барча ўзбек эиелларининг катта жасорати деб баҳоламоқ даркор.

Иккинчидан, ҳар бир қонунни турмушга татбиқ этиш учун маълум маблағ ажратилади. Шу жиҳатдан ҳам тил ҳақидаги қонунимизга бахтли тақдир насиб этган.

Учинчидан, оддий ўқувчи, олим, ёзувчи, журналистлардан тортиб бошқа минг-минглаб ўзбек эиелларининг фидойилиги она тилимизни бало-қазолардан асраб-авайлаб бугунги даражага олиб келди. Фидойилик, миллатпарварлик бундан кейин ҳам тилимизнинг таянч устайи бўлиб қолаверади.

Шоир ва таржумон **Йўлдош Парда** юридик терминлар таржимасида бир вақтлар йўл қўйилган ҳатоларни бартараф қилиш ҳозирги куннинг долзарб масалаларидан эканлиги ҳақида алоҳида тўхталиб ўтди.

Институтнинг «Ўзбек тили ва адабиёт» кафедраси профессори **Нусратилло Жумахўжа** «Тил ва қонун устуворлиги» мавзусида маъруза қилиб, ҳойломнадаги миллийлик ва тарихийликка эътибор берилиши лозимлигини таъкидлаб ўтди.

— Мустақиллик ва давлат тили тўғрисидаги қонун бир-бириндан қувват олиб яшайди ва яшайди. Бу жараёни айни давримиз даражасига кўтармоқ учун давлат тилини амалга оширишга доир давлат дастурининг ҳар бир бандини ўз вақтида бажармоқ керак. Лекин ҳали бу борада қилинадиган ишлар анчагина. Масалан, мазкур дастурга қўра, 4 томлик «Ўзбек тилининг изоҳли лугати» босмадан чиқиши керак эди. Афсуски, ҳали унинг бирорта томи тайёрлан-

АМАЛИЙ ЎЧРАШУВ

25 октябр куни Ўзбекистон Миллий университетининг ҳуқуқшунослик факультетининг «Qonun himoyasida» бирлашган тахририят ходимларининг факультет профессор-ўқитувчилари ҳамда талабалари билан ўрашув бўлиб ўтди.

Факультет декани, юридик фанлари доктори **Ботир Самархўжаев** профессор-ўқитувчиларнинг илмий мақолаларини чоп эттириш муаммоси тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтди. Шундан сўнг бирлашган тахририят бош муҳаррири **Абдуҳалиқ Абдураззоқов** сўз олиб, «Qonun himoyasida» журналининг ташкил этилиши тарихи, ҳозирги кундаги аҳоли, тиражи тўғрисида ахборот берди ва профессор-ўқитувчиларни журнал билан ҳамкорлик қилишга даъват этди. Профессор-ўқитувчиларнинг илмий мақолалар, рус тилида ёзилган илмий мақолаларнинг ўзбек тилига таржима-си масалалари тўғрисидаги саволларига тахририятнинг таржумон-муҳаррири **Йўлдош Парда** жавоб берди.

Амалий ўрашув давомида профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг журналга обуна бўлишлари ҳусусида келишиб олинди.

Эмин ЭГАМБЕРДИЕВ,
декан муовини

маган. Лугат тузиш жуда оғир жараён. Бозор иқтисодиётининг турли кунжақларига сочиллиб кетган лугат-носим олимларни жамлаб, маблағ билан таъминлашни яхшилаб бу вазифани амалга ошириш мумкин.

Қонун бўйича давлат тили бепул ўргатилади. Лекин унинг самараси ҳали кўнглиддагидек эмас. Таълим тили ихтиёрли. Лекин ҳар бир талаба давлат тилини билиши шарт. Бу энди биз ўқитувчиларнинг зиммасидаги вазифа.

Зайниддин Исмолов, профессор:

— Ўзбек тилида дунёга чиқа оладиган яхши бадиий асарлар яратиш орқали она тилимизнинг маънавий янада кўтариш мумкин деб ҳисоблайман. Ўзбекиларимиз яхши-яхши асарлар ёзишсин, уларни таржима қилиш учун тилимизни ўрганишга мажбур бўлишди.

Ўткир Хошимов: — Ўзбекистонда дунёга манзур бўладиган яхши шоир ёзувчилар ҳам, яхши асарлар ҳам сероб. Бирок адабиётни етказиб таржима қиладиган, адабиётни биладиган яхши таржумонлар йўқ. Бунда биз эиелларнинг ҳам айбимиз бор. Чунки биз ўзбекнинг ўзгилгини, менталитетини бошқаларга тушунтириб бера олмаймиз. Япон аёли япон эркизининг олдидики бундай таълим қилса, бунини япон менталитети деб қабул қилишди. Лекин нима учун ўзбек аёли эркак кишининг (хатто у ўзидан ёш бўлса ҳам) йўлини кесиб ўтмай, унинг ўтиб кетишини поймаб турса, бу ҳолатни феодализм саркутига йўйиш керак? Биз эиеллар бунга ўхшаш кўп миллий ўр-одаларимизнинг ўзбек менталитети эканлигини жазох ахлига тушунтириш учун ҳали кўп иш қилишимиз керак.

Конференцияда давлат тили тўғрисидаги қонунни ҳаётга татбиқ этишга доир бу каби қизғин тақлиф ва баҳо-мунозаралар сероб бўлди. Анжуманда юридик терминларни тартибга солиш ва унификация қилиш, юриспруденциянинг барча тармоқлари бўйича лугатлар ва изоҳли лугатлар яратиш ҳамда ҳуқуқшуносларнинг яқш маданиятини юксалтириш каби долзарб масалаларни ҳал этишда ҳуқуқшунос олимлар ва филологларнинг ҳамкорлигини кучайтиришга келишиб олинди.

Институт талабалари, айниқса рус тилида гаплашувчи талабаларнинг ўзбек тилида шеър ва қўшиқлар айтиб берганлиги анжуманга кўтаринки руҳ бахш этди.

Клара БОЙМУХАММЕДОВА,
ТДЮИ катта ўқитувчиси

PROKUROR MUNOSABAT BILDIRADI

Ўзбекистон Республикаси иккинчи чакирик **Олий Мажлисининг** ўн бешинчи сессиясини, айниқса қонунчилик палатаси депутати ва сенат аъзосининг мақоми тўғрисидаги масала муҳокама этилган кундаги мунозараларни қизқич билан кўзатиб бордин. Мазкур масаладаги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилиниб, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига, илмий муассасаларга муҳокама учун юборилганлиги муносабати билан айрим мулоҳазаларимни билдиришга қарор қилдим.

ДАХЛСИЗЛИК ҲУҚУҚИДАН МАҲРУМ ЭТИШ

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қонунчилик палатаси депутатининг ва сенат аъзосининг мақоми тўғрисидаги қонун лойиҳасининг 10-моддаси учинчи хатбошисига қўра, Ўзбекистон Олий суди раисига, Олий ҳудудлик суди раисига ва ҳусусан Бош прокурорга йўлланган парламент сўрови уларнинг иш юритишдаги муайян ишлар ва материалларга тааллуқли бўлиши мумкин эмас деган қоидага эътироз билдираман. Қонунчиликда ман этилмаган ҳолатнинг барчасига рухсат этилиши ҳақида фикр бор. Агар лойиҳа юқоридаги ҳолатда қабул қилинса, амалиётчиларнинг иш юритишдаги муайян ишлар ва материалларга тааллуқли бўлмаган барча масалалар — кадрлар масаласи, тезкор тадбирлар, идоранинг махфий қисми ва ҳоказолар

мабодо парламент аъзоларини қизқитиб қолгудек бўлса, улар сўров бериш ҳуқуқига эга бўладилар. Шунинг учун парламент сўрови масалаларини янада аниқлаштириш ёки ақинча тилга олинган масалаларда сўров бериш мумкин эмаслигини кўрсатиш мақсадга мувофиқ.

Лойиҳанинг 14-моддасида тергов ва суд амалиётида доимий мунозарали ва муаммоли ҳолат бўлиб келаётган депутатни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум этиш масаласига гўёки жавоб топиладек. Мазкур моддадаги охириги хатбошига қўра, Ўзбекистон Олий Мажлиси тегишли палатасининг депутатни, сенаторни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилишга розилик беришни рад этиши унга нисбатан жиноят иши юритишни ёки суд тартибидида бериладиган маъ-

ни дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум қилишга розилик беришни рад этиш иш юритишни истисно этиши ва хатто, бундай ишларнинг тугатилишига сабаб бўлиши назарда тутилганлиги боис ҳолисликни тўлиқ таъминлаш, қабул қилинаётган қарорнинг ҳар томонлама ишончли чиқарилишига эришиш учун бундай масала тегишли палаталарнинг, сўнг Олий Мажлисининг биргаликдаги мажлисида ҳам муҳокама қилиниши ушбу қонунда кўрсатилиши зарур.

Б.БОЙЗОҚОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратораси судларда жиноят ишлари қўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бошқармасининг катта прокурори

РЕСПУБЛИКА БОШ

ПРОКУРАТУРАСИ ХУЗУРИДАГИ

СОЛИҚ ВА ВАЛЮТАГА ОИД

ЖИНОЯТЛАРГА ҚАРШИ КУРАШИШ

ДЕПАРТАМЕНТИ ФАОЛИЯТИДАН

— Аввало, шу йилнинг ўтган даври давомида олиб борилган фаолиятимиз яқинлари таҳлил қилиниб, умумлаштирилганлигини айтиб ўтмоқчиман. Таҳлилларга таяниб муайян хулосалар чиқаришимиз мумкин. Хусусан, иқтисодиёт, солиқ ва валютага оид қонунбузилчиларини аниқлаш борасида ўтказилган текширувлар самардорлигини бир-

ни амалга оширган, лекин бу пуллари нозорат касса машинасида ўтказишга келганда инсофсизлик қилибди, яъни қирим қилмай қўя қолибди. Шуниси қизиқиш, бир қатор хусусий савдо дўконларида НКМлар савлатгагина қўйилган бўлиб, кўзбўйма-чилик учунгина ишлатилапти. Иккинчиси — шундай фуқаролар ҳам борки, улар хорижда ишлаб чиқарилган, сифат сертификатига эга бўлмаган, божхона тўловлари тўланмаган ноқонуний товарлар савдоси билан шуғулланмоқдалар. Вазирил

нуний даромад топиш мақсадида товарни тумандаги Нуристон кўрғонидан жойлашган савдо мажмуасига олиб келади. Улғуржи оладиган харидор ҳам тайин эди. Сохта тадбиркор фуқаро Н.Кулматовга 1500 қути сигаретани 450 минг сўмга сотаётганида сири фаш бўлди-ю, ноқонуний йўл билан топган 3 миллион сўмлик сигареталаридан ҳам, обрўсидан ҳам айрилди. Инсофу диё-натни унутган бундай шахсларни ҳаққий тадбиркорлар деб бўлади-ми?!

Учинчи муҳим вазифа — ҳозирги

ҲАРОМ БОЙЛИК ЖАРГА ЕТАКЛАЙДИ

Баъзи инсонларнинг феъли қизиқ. Элда обрўга эга бўлиб, ҳеч нарсадан қами бўлмаса-да, янада кўпроқ бойлик топиш дарадида қинғирлиқнинг минг бир кўчасига қиради. Вақти келиб бойлиги ва обрўсидан айрилгандан сўнг афсус билан аттанг қилади. Бунга парктентлик тадбиркор Эркин Эшматовнинг тақдир мисол бўла олади. У бу

масдан иш қоритган. Ушбу ҳолатлар буйича жиноят иши қўзғатилди. Шунингдек, тадбиркорлар Г.Уте-шова, Ш.Ҳожиёв, А.Раҳмонов, А.Тўрабоеваларнинг фаолияти ўрганилганда, улар Вазирил Маҳамасинининг «Аҳоли билан пул ҳисобларини олиб боришда назорат-касса маши-наларини мажбурий қўллаш ҳақида»ги қарори талабларига риоя қилмаган-

ИНСОФУ ДИЁНАТНИ УНУТМАЙЛИК

Иқтисодиёт соҳасидаги қонунбузарлик ва жиноятларга қарши курашиш давримизнинг энг долзарб вазифаларидан бири бўлиб қолди. Бу жараёнда асосий масъулият солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш департаменти ва унинг ҳудудий бошқарма ва бўлимлари зиммасига юклатилган. Бу соҳада қўрилётган чора-тадбирлар қандай самара бермоқда? Мухбиримизнинг ушбу саволи-га жавобан Қашқадарё вилояти прокуратураси хузуридаги СВОЖКБ бош-лиги, адлия маслаҳатчиси И.Негматов куйидагиларни гапириб берди.

мунча оширишга эришилди. Қўзғати-лган жиноят ва маъмурий ҳуқуқбу-зарликка доир ишларда жазонинг муқаррарлиги таъминланмоқда. Тек-ширишлар натижасига кўра қонун-бузарлардан жами 95 миллион 642 минг сўмдан зиёд моддий-товар бой-ликлар ашёвий далил сифатида олиб қўйилди, бюджетга 973 миллион 938 минг сўм молиявий жарима унди-рилди.

Кўп қиррали фаолиятимизнинг унча йўналишда олиб борилган ишлар қандай самара берганлиги хусусида тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчиси — нақд пул маблағла-ри ноқонуний айланишига барҳам беришдир. Жорий йилнинг ўтган вақти мобайнида вилоятда 4 милли-ард 684 миллион сўмлик нақд пул бан-дан ташқари айланганлиги аниқ-ланди. Қонунбузилчиларга йўл қўй-ган жисмоний ва юридик шахс-лардан 336 миллион 728 минг сўм жарима ундириб олинди. Жуда кўп микдордаги пул маблағларининг бан-дан ташқари муомаласида қолиб кет-ётганлигининг бир қатор са-баблари борки, бунимисоллар ёрда-мида тушунтириб берай. Қарши ту-манидаги «Алпомиш Салтанат» ху-сусий ишлаб чиқариш корхонасида солиқ қонунчилигига риоя этилиши юзасидан текшириш ўтказилди. Кор-хона раҳбари В.Игнашов шу йил-нинг 11 февралдан 17 мартга қа-дар 106 миллион 207 минг сўмлик савдо фаолиятини амалга ошир-ган. Текширувчилар корхонада кўпчи-лик тадбиркорларга учрайдиган типик ҳолатга дуч келишди, яъни фирма раҳбари савдодан тушган шунча пулнинг бир сўмини ҳам назорат касса машинасига қирим қилмаган. Боз устига В.Игнашов улғуржи ва чакана савдо ҳужжтини берувчи рух-сат гувоҳномаларини ҳамда давлат солиқ инспекциясидан назорат кас-са машинасини рўйхатдан ўтганини ҳақидаги маълумотларни соталаш-тирган. Бу ҳолатлар унинг устидан жиноят иши қўзғатишга асос бўл-ди.

Вазирил Маҳамасининг 2002 йил 5 йолдаги «Пул маблағларининг бан-дан ташқари муомаласини янада қўшқариштириш чора-тадбирла-ри тўғрисида»ги қарори талабларининг қўпол тарзда бузилишини «Ади-ба» хусусий савдо дўкони фаоли-ятида ҳам қўриш мумкин. У 2004 йил апрел ойидан сентябр ойига қа-дар 10 миллион 991 минг сўмлик савдо-

Маҳамасининг 2002 йил 6 майдаги 154-сонли қарори бундай қимсалар-нинг йўлга ишончи тўсиқ қўйди. Ушбу қарор иқросини таъминлаш бўйича 132 та жиноят иши қўзғати-лди ва бунинг натижасида 230 милли-он 600 минг сўмлик товар-моддий бой-ликлар ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Жойларда акциз маркаси сига-реталарини сотиш ҳоллари ортиб бо-раётганлиги қўзғатилмоқда. Жум-ладан, Қарши шаҳрида яшовчи А.Жў-раёв ва фуқаро А.Аҳмедов чет элдан келтирилган сигареталарини сотиш оқсидан мўйлагина даромад ҳам қилиб юришган. Улар хорижда иш-лаб чиқарилган, акциз маркаси ёпиш-тирилмаган 3000 қути «Pine» сига-реталарини фуқаро М.Қамоловга 1 мил-лион 800 минг сўмга сотаётганда ишларининг миси чиқди. Сигарета-лар ашёвий далил сифатида олиниб, икковига нисбатан жиноят иши қўз-ғатилди.

Нишон туманида яшовчи фуқаро С.Қурбонов қўлчани янада каттароқ олди. У Туркменистон фуқарола-ридан контрабанда йўли билан акциз маркаси 10 минг қути «Pine» сига-реталарини харид қилади. Сўнг ноқо-

қунда айрим фуқаролар томонидан ноқонуний валюта савдоси билан шуғулланиш ҳолатларини бартараф этиш билан боғлиқ. Жойларда ва-люта айирбошлаш шабоҳчалари тар-моғи кенгайиб бораётгани бу соҳа-да жиноятчиликнинг олдини олиш-да амалий тадбирлардан бўлди. Бироқ баъзи шахслар мўймай даро-мад илнжида ҳамон «қора бозор»-ни қўсамоқдалар. Ноқонуний ва-люта олди-сотиқси билан шуғулла-нувчи жисмоний ва юридик шахс-ларни аниқлаш мақсадида ўтказил-ган тадбирлар натижасида 22 та қонун бузилиш ҳолати аниқланган бўлса, шундан 20 таси бўйича жино-ят иши қўзғатишга тўғри келди. Жум-ладан, Қосон туманида яшовчи М.Жиянов «ишламасдан тишлаш-ни» хуш кўрадиганлар тоифасидан экан. У мўймай даромадни қўзлаб, бир фуқарога 4000 АҚШ долларини 4 миллион 48 минг сўмга сотаётга-нида ушланди.

Инсон борки, шахсий манфаат-лари йўлида елиб-юғуради, «бири-ни қилисман», дейди. Лекин бундай ҳаракатлар давлат ва жамият ман-фаатларига путур етказиш ҳисоби-га бўлмаслиги керак. Қонуннинг та-лаби ҳам чў. Қимми, қонун чегара-сини четта қисқа, ўзини жазага гирифтормоқчи бўлган. Чўнақонун-нинг ҳар қандай тарзда бузилиши прокуратура назоратидан четда қол-майди.

Тартиб-қоида, ҳуқуқий нормалар жамиятимизда қонун ўстуворлигини таъминлайди. Агар савдо ходими билан харидор ўртасидаги муносабатда мазкур норма бузилса, фуқароларимиз онгидан қонунларимизга ишонч йўқола боради. Лекин сохта «тадбиркор»ларни назорат қилиш ўрнига уларга паноҳ бўлаётганларнинг хатти-ҳаракатини қандай баҳолаш керак? Яқинда ўтказилган текширишлардан бирида Самарқанд вилоят прокуратураси хузуридаги СВОЖКБ бошқармаси ходимлари ана шундай ҳолатга дуч келишди.

СИР ФОШ ҚИЛИНДИ

Самарқанд шахрининг Бе-руний кўчасида жойлаш-ган «Махсум» фирмасига қара-шли дўконда ўтказилган текши-ришда сотувчи С.Ўроқов назо-рат-касса машинасида барча савдо пуллари ўтказмаётгани аниқланди. Яъни у харидорларга чек уриб бермаган. Мутахас-сислар НКМнинг фиксал хоти-расини таҳлил қилишганда, 2003 йил 8 сентябрдан 2004 йил 23 июлига қа-дар жами 40.463.000 сўм савдо пули ўтказилмаган-лиги аниқланди. Ҳазинадаги кун-лик савдо пул 222.000 сўм кам чиқди. Бундан ташқари, фирма-га қирим қилинмаган, сифат сер-тификати бўлмаган 27 турдаги 5.638.00 сўмлик спиртли ичим-лик савдога қўйилган.

Шаҳарнинг Сартепа мавзе-сидида «Муслим» фирмасига қара-шли 1-дўконда ҳам юқори-

даги қонунбузарликлар аниқлан-ди. Яъни, НКМнинг кунлик фик-сал хотирасидан 397.000 сўм ўтказилган, 165.000 сўм пул эса ўтказилмаган. Яна ўша ҳолат — фирмага қирим қилинмаган, сиф-ат сертификатисиз, 13 турдаги 5.724.000 сўмлик спиртли ичим-лик савдога киритилган. Умуман, юқоридидаги фирма-ларга қарашли 5 та дўконда тек-шириш ўтказилди. Натижада қол-ган 3 та дўкондан ҳам 7.712.000 сўмлик спиртли ичимликлар олинди. Далилий ашё сифатида олинган спиртли ичимликларга эски турдаги акциз маркалари ёпиштирилган экан.

Суриштирувлар натижасида қалбаки ароқларнинг манба-лари аниқланди.

«Зарафшон» ОАЖнинг бош муҳандиси А.Ортиқов ва бошқа бир гуруҳ ходимлари, Самар-

қанд шахри ДСининг собиқ хо-димни А.Ражабов, Молия вази-рининг «Зарафшон» ОАЖ бўйича инспектори Б.Эшмонов ва Тойлоқ туманидаги «Шароб-савдо» базаси раҳбари Ф.Ша-раповлардан иборат гуруҳ фао-лияти фоти эшилди. Улар Узаро тил бириктириб, эски акциз мар-каларини йўқ қилишмаган. Ак-синча, маркалар 7305 ишча ароққа елимлиниб, Тойлоқ ту-манидаги «Шаробсавдо» база-си орқали «Муслим» ҳамда «Махсум» фирмаларига сотиб юборилган. Жиноят алоқадор барча фуқароларга нисбатан ЖКнинг тегишли моддалари бўйича жиноят иши қўзғатилди.

Азиз УБАЙДУЛЛАЕВ, Самарқанд вилоят прокуратураси хузуридаги СВОЖКБ бошқармаси матбуот гуруҳи катта инспектори

ЎРИНСИЗ АФСУС

Одатда тадбиркорлик билан шуғулланиш-ни ният қилган ҳар бир фуқаро даромад олишни қўзғайди. Бу яхши. Лекин тадбир-корликнинг тартиб-қоидаларига риоя қил-маслик кишини бебурд қилади.

2002 йил 6 май кунин Вазирил Маҳамасинининг «Жисмоний шахслар томонидан Ўзе-бекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги қарори қабул қилинган эди.

Бухоро вилоят прокуратураси хузуридаги СВОЖКБ бошқармаси ходимлари мазкур қарорни ижро этиш борасида қатор ишларни амалга оширишди. Қарорнинг моҳияти ОАВ орқали тарғиб қилинишига қарамай, айрим тадбиркорлар мамлакатимизга хорижда ишлаб чиқарилган, истеъмолга яроқсиз, бож-хона идораларида расмийлаштирилмаган товарларни олиб келишмоқда.

Текширишларда 2004 йилнинг 1 июлидан сентябрга қа-дар 10 та қонунбузилиш аниқ-ланди. 4.239.500 сўмлик товарлар далилий ашё сифатида олиниб, 2 та жиноят иши қўз-ғатилди ва 8 нафар фуқарога жарима солинди. Олиб қўйилган маҳсулотларнинг 497.900 сўмлик давлат эгалигига ўтказилди.

Жумладан, Ёқдудов туман прокуратура-си хузуридаги СВОЖКБ бўлими ходимлари ўтказган тадбирда фуқаро А.Ризаев чет элда ишлаб чиқарилган 1.369.500 сўмлик акциз маркаси «Pine» сигаретларини сотаётган вақтда ушланди.

Мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши қўз-ғати-либ, суриштирув олиб боришмоқда.

Шавкат БҲОҲОВ, Бухоро вилоят прокуратураси хузуридаги СВОЖКБ бошқармаси катта инспектори

«**HUQUQ**» ИЙ маслаҳатхона

E-mail: Info@huquq.uz

133-26-62, 133-10-53

BAHONA BO'LMAYDIMI?

Олий Мажлисининг қонунчилик палатасида бўладиган сайлов ҳақида деярли ҳар кун ОАВда гапириламиз. Мени қизиқтираётгани шундаки, айтилик, агар мен сайловчи сифатида айнан сайлов бўладиган кунлари бошқа вилоятда даволанаётган бўлсам, тулар жойида бўлмаслигим сабабли сайловда иштирок этолмайман. Бу сайловда иштирок этмаслик учун баҳонадек бўлиб қолайдимми?

Sh.ZOKIROV,
Buloqbooshi tumani

Йўқ, ундай бўлмайди. Агар бошқа вилоятда даволанаётган бўлсангиз, ўша даволаш масканиди тузилган сайлов участкаси орқали сайловда қатнашингиз мумкин. «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги қонуннинг 32-моддасида айтилишича, сайловчиларнинг рўйхати тузилаётган вақтда мазкур сайлов участкаси ҳудудида доимий ёки вақтинча истиқомат қилиб келаётган фуқароларнинг фамилиялари сайловчилар рўйхатига киритилади.

SHAHAR VA QISHLOQNING FARQI NIMA?

Мен ўттиз олтми йил Қамаш туман санэпидстанциясида ишлаб, 1997 йили пенсияга чиққанман. Иш жойим Қамаш шаҳрида жойлашгани бос 15 км олисдаги қишлоқдан қатнаб ишлашга тўғри келган. 2003 йил 1 апрелдан бошлаб Республика президентининг фармони билан уй-жой, коммунал хизматлар бўйича имтиёзлар ўрнига компенсация жорий этилди. Лекин менга таъбиқ этилмади. Бу ҳусусда туман ижтимоий таъминот бўлимига мурожаат қилсам, улар шаҳарда ишлаганим учун ушбу компенсация менга берилмаслигини айтишди. Шу тўғрисида? Қишлоқ ёки шаҳарда ишлаганим фарқи борми?

O'roq TOSHMURODOV,
Qamashi tumani Nogahon qishlog'i

Агар ҳақиқатан ҳам иш жойингиз шаҳар ҳудудида жойлашган бўлса, туман ижтимоий таъминот бўлими ходимлари сизга тўғри жавоб беришган. Чунки, президентнинг 2003 йил 27 мартдаги уй-жой, коммунал хизматлар ҳақида тўлаш буйича бериладиган имтиёзлар ўрнига компенсацияни жорий этиш тўғрисидаги фармони иловасининг 8-бандига мувофиқ, фақатгина қишлоқ жойларида ва ишчилар шаҳарчасида ишловчи шифокор, провизор, ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари, шунингдек, шу соҳада камиди 10 йил иш стажига эга бўлган мазкур тоифадаги шахсларга мансуб пенсионерларгина ушбу имтиёздан фойдаланиши мумкинлиги қайд этилган.

TARG'IBOTGA VAQT KERAK...

Бир киши Олий Мажлисининг қонунчилик палатаси депутатлигига номзодини қўйди дейлик. Лекин у биронта қорхонада ишласа, иш вақтида сайловда тарғиботини олиб боришининг иложи бўлмайди. Ишдан кейин эса бу ҳеч қимга ёқмаслиги мумкин. Шунинг учун бу борада қонунчиликда қандайдир имтиёз белгиланганми?

N.O'LOYO'ROV,
Namangan viloyati

Бундай имтиёз бор. Лекин бунинг учун фуқаро аввал депутатликка номзод сифатида оқруғ сайлов комиссиясида рўйхатга олиниши лозим. Шундан сўнг сайловчилар билан ўрашувлар ўтказиш, телекўрсатув ва радиоэшиттиришларда қатнашиш имконига эга бўлиб, бундай вақтда ишлаб чиқариш ёки хизмат вазиёсини бажаришдан озод бўлиш ҳуқуқига эга бўлади. Бундай ишларни бажариш учун ишдан озод этилган вақт учун ўртача ойлик иш ҳақи сайлов ўтказиш учун ажратилган маблағлар ҳисобидан сақланади.

MEN JINOYATCHIMANMI?

Шу йилнинг 20 сентябр куни иш билан Тошкентга боришга тўғри келди. У ерда икки кун бўлиб, қайтаётганимизда машинамни йўлнинг нариги бетида қолдириб, оёқлашимни учун ошхонага кирдим. Ярим соатлар ўтгандан сўнг қайтиб чиқсам, машинам ёнида икки йўлгиз ўралашиб турган экан. Яқинроқ борсам, улар машина сизиникими деб сўрашди. Ҳа деб жавоб берсам, унда бизни Тошкентга олиб бориб келасиз дейишди. Мен унга тезроқ боришим керак, ҳали йўл узок деб айтсам улар менга дўқ қилиб ташлаиб, машинамининг орқа ва ёни ойнасини синдиришди. Жанжаллашиб қолиб уларни урган эдим, қочиб кетишди. Мен бу ҳолатда тўғри иш тутганманми? Агар ўша йўлгизлар шикоят қилишса, ҳаракатларим жиноят деб топиладими?

R.BOY200OV,
Qo'qon shahri

Қилмишингизнинг жиноий ёки йўқлигини аниқлашда етказилган зарар муҳим рол ўйнайди. Яъни, сизнинг мафластингизга таҳдид солган хавфни ўша ҳолатда бошқа чоралар билан қайтаришининг иложи бўлмаган бўлса ҳамда сиз етказган зарар олган зарарингизга нисбатан қамроқ бўлса, хатти-ҳаракатингиз жиноят деб топиладими. Бу охири зарурат доирасида етказилган зарардир.

Лекин бошқа воситалар билан хавфнинг олдини олиш мумкин бўлса ёки етказилган зарар олган зарардан ошиб кетса, бу ЖКнинг 38-моддасига қўра охири зарурат доирасидан четга чиқиб деб топилади.

PULNI BERMAGANDA...

Мен турмуш ўртоғим билан олти йилдан кўпроқ бирга яшадим. Лекин охириг бир йил давомида унинг ишлари юришмай, нима бўлса ҳам менга осяиладиган бўлиб қолди. Охири бунга чидай олмадан бир неча бор ота-онамизга кетиб қолдим. Шунда ҳам орқамдан бориб тинч кўйвермаганидан кейин ажрашишга мажбур бўлдим. Бир ўзим икки фарзандим боқаяман. Аммо баъзан етишмовчилик бўлиб, қийналиб қолаяман. Шу масалада нима қилса бўлади? Судга ариза ёзсам болаларга отасидан ўтган даврлар учун ҳам алимент ундириб бериши мумкинми?

Z.MIRASILOVA,
Qashqadaryo viloyati

Агар суд жараёнида таъминот учун маблағ олиш чоралари судга мурожаат қилинганга қадар қўрилганлиги, аммо алимент тўлаши шарт бўлган шахс уни тўлашдан бош торганлиги аниқланса, ўтган давр учун алимент судга мурожаат этилган пайдан бошлаб уч йиллик муддат доирасида ундириб олиниши мумкин.

VAZIYATDAN CHIQUISH YO'LI

Мен ҳусусий қорхона тузмокчи эдим. Лекин бунинг учун устав фондини шакллантириб олиш масаласида қийинчилик юзага келаяпти. Шунинг учун шахсий автомобиланими мулк сифатида устав фондига қиритмокчиман. Бир таниш адвокат билан маслаҳатлашганимда, олдин машинани ҳолис баҳоловчи орган томонидан баҳолатиш кераклигини айтди. Аммо бундай ташкилотни ҳеч қаердан тополмаяман. Вазиятдан чиқиш учун нима қилиш керак?

O.YO'LDOSEV,
Farg'ona viloyati

Автомашинани баҳолайдиган ташкилотни излашининг зарура-ти йўқ. Чунки «Хусусий қорхона тўғрисида»ги қонуннинг 12-моддасига қўра, сиз мулкдор сифатида ҳусусий қорхона устав фондига қиритмокчи бўлган машинанинг мулкчи баҳолашининг мумкин. Лекин агар у оила аъзоларининг умумий мулк ҳисобланса, унда машинани устав фондига қиритиш учун аввал улардан нотариал тасдиқланган розилик олишингиз керак бўлади.

YASHIRILGAN DAROMAD

Тадбиркорлик билан шуғулланиб келаётган шахс даромад солиғини тўлашда олаётган фойдасининг бир қисmini яширса қандай жазо қўрилиши мумкин?

K.O'ROLOV,
Surxondaryo viloyati Boysun tumani

Даромад яширилган тақдирда солиқ тўловчидан яширилган даромадининг бутун суммаси ва яна шунча сумма миқдориди жарима ундирилади. Солиқ солинадиган бошқа объектлар яширилган тақдирда солиқ тўловчидан яширилган солиқ солиш объекти учун олинадиган солиқ суммаси ва яна шунча миқдорда жарима ундирилади. Бундай қилмиш такрорланса, жавобгарлик чоралари ҳам шунга мувофиқ равишда оғирлашади. Яъни, агар солиқ тўловчи юқориди каби ҳаракатни аввал ҳам содир этгани учун молиявий жазо чораси қўлланган бўлса, лекин кейин бир йил ичиди такроран ана шундай ҳаракатни содир этса, ундан тегишли сумма ва яна шу сумманинг икки баравари миқдориди жарима ундирилади.

O'Z MANFAATINI O'YLASA

Тергов ёки судда ёлгон гувоҳлик бермаслиги учун гувоҳлар жиноий жавобгарликка тортилиши тўғрисида оғоҳлантирилади. Лекин гувоҳни жиноятчи ёки унинг яқинлари қўрқитган бўлса, у эса ҳаёти-ни, оёқлашини ўйлаб бунга ҳеч қимга айтолмай мажбуран ёлгон кўрсатма берса ҳам жавобгарликка тортилиши мумкинми?

D.SHOYIMOV,
O'zMU 2-kurs talabasi

Ҳақиқатан ҳам гувоҳга, унинг яқин қариндошларига руҳий ёки жисмоний таъзиқ ўтказиш билан ёлгон кўрсатув беришга мажбур қилинганлиги аниқланса, у жиноий жавобгарликка тортилимайди. Шунинг учун бундай таъзиқ қилинган тақдирда дарҳол терговни олиб бораётган суриштирувчи, терговчи, прокурорга ёки судга бу ҳақда хабар бериш лозим. Аммо гувоҳнинг ёлгон кўрсатма бериши пора эвазига ёки ушган гуруҳ манфаатини кўзлаб содир этилганлиги аниқланса, ЖКнинг 238-моддасига мувофиқ у жиноий жавобгарликка тортилади.

YANGI UY-JOY MOJAROSI

Яқинда оиламиз билан янги ер участкасига кўчиб ўтган эдик. Ҳовлини режалаштириш мақсадида ўлаб кўрганимизда ён қўшимиз ўртадаги деворни анча суриб юборганлиги аниқланди. Олдинги масаламиз тинч йўл билан ҳал қилмокчи бўлдик. Аммо қўшимиз нима қилсанг қилавер, ер тўғри ўланган, деворни ҳеч қаерда сурмайман деб туриб олди. Шундан сўнг туман судига мурожаат қилишга мажбур бўлдик. Суд кунини белгиланиб, қўшимиз жавобгар сифатида қақиртилганида, ҳатто эшитишни ҳам етмади. Оқибатда суд мажлиси икки марта бошқа кунга қолдирилди. Жавобгар учинчи марта қақиртилганда ҳам келмагани, суд ишини унинг иштирокисиз қўриб, бизнинг фойдамизга қарор қабул қилди. Энди эса қўшимиз судга пора бергансизлар, бу ноқонуний деб жар солиб юрибди. Уч марта қақиртилганга ҳам келмаганидан кейин суд шундай қарор қилишга ҳаққими?

O'ZOKIROVA,
Toshkent viloyati

Суд мажлисининг вақти ва жойи тўғрисида хабардор қилинган жавобгар мажлисга келмаган бўлса ва сиз даъвогар сифатида эътироз билдирмаган бўлсангиз, суд ажрим чиқариб, ишни сиртдан қўришга ҳақли. Лекин ишни бундай тартибда, жавобгарнинг иштирокисиз қўриш учун у тегишли тартибда хабардор қилинганлиги тўғрисида ишда маълумот бўлиши лозим (ФПКнинг 224-моддаси).

JINOYATGA JAZO MUQARRAR

— Ишларимиз ёмон эмас. Мана 10 та хонадонни «урдик». «Ҳиди» чиқмади. Насиб қилса келажақда бундан ҳам зўр ишлар қиламиз, — деди Дмитрий Зонов биринчи қадахни оларкан.

— Энди эҳтиёт бўлишимиз керак. Ҳарқалай 10 та хонадон кам эмас. Жабрдийдаларнинг баъзилари «уйимизни ўғри урди» деб милицияга ҳам шикоят қилиб юрганмиш. Кеча чойхонада эшитиб қолдим, — деди Рустам Тошпўлатов жиддий оҳангда.

— Чумчуқдан кўрққан тарик экмайди. Ҳозирги замонда ёки «ёғ»ли жойда ишлаш керак, ёки ўғирлик қилиш керак, — деди жазодан қочиб юрган Олим.

Улар ўғирликни шундай усталик билан қилардики, у ерда ҳатто из қолмасди. Икки марта судланган Дмитрий ўғри боши. Операциялар унинг раҳбарлигида олиб бориларди.

Уч улфат тунги 24 гача ичкилик ичишди. Лекин ҳушёр эдилар. Кўчаларда машиналар сийраклашганда навбатдаги операцияга тайёргарлик кўришди.

— Мен «Висол» кўчасини айланиб чиқдим. Бир уйни «урса» бўлади. Эшитишимча, бүгун хонадон эгалари тутилган кунга кетишади, — деди Дмитрий.

— Иккинчидан, ҳовлисидан ити йўқ. Уй ҳам катта кўчанинг ёнида. Ўмарилган нарсаларни узок кўтариб юрмаймиз. Биронта машинага ортамиз-да бизнинг уйга олиб келамиз. Олам гулистон. Эрталаб бозорда кўтарган нархга «уриб» юборамиз...

Дмитрийнинг бу гапи Рустам билан Олимга маълум келди. Йўлга тушишди.

Учаласи кун бўйи тумандаги маҳаллаларни кезиб ҳали «райгаз»-данмиз, ҳали «электртармоги»-данмиз дея уйларга кириб, хонадонларни «разведка» қилиб юришарди. Нишонга олинадиган уйда неча киши яшагини, қаерда ишлашини, қачон уйда бўлишини

аниқ билиб олган сўнг ўғирликка тушишарди.

... Тун

яримдан оққанда

Ҳамза тумани

«Висол» кўчаси-

нинг бўрилиш

жойига «Тико»

келиб тўхтади.

Дмитрий йўл

бошлади.

Кўзойнақларини

тақиб олишди.

Кўп ўтмай

«Висол-30» деб

ёзилган кўк

дарвозанинг

ёнида тўхташди.

Олим дарвоза

тиркшидан

ҳовлига мурала-

ди. Сўнг улфат-

ларига ишора

қилиб, эгилиб

турди. Унинг

елкасига оёғини

қўйган Дмитрий

девордан ошиб

тушиб дарвозани

очди. Ҳеч ким

йўқлигига ишонч

ҳосил қилган,

Дмитрий

қўйнидаги темирни олиб хаш-паш

дегунча унинг эшигини очди. «Уч

азамат» санокли дақиқаларда

ҳамма ёқни остин-устун қилиб

ташлади. Сўнг қўлга илинган

нарсаларни олиб ташқарига

чиқшди. Катта кўчага чиқиб,

таксида Дмитрийнинг уйига етиб

олдилар. Эртасига ўмарилган

молларни пойтахтдаги бозорларда

112.000 сўмга сотиб юбордилар.

Ўғирлик моллар орасида «ДЭУ»

видеомагнитофондан тортиб

кийим-кечакча бор эди.

...Ҳамза туман ИИБнинг

бошлиғи номига туманда яшовчи

Р.Фозилбеков, Р.Тўракулова

ҳамда Юсупов томонидан кетма-

кет ариза тушди. Улар уйларига

ўғри тушиб, рўзгор анжомларини,

қимматбаҳо буюмларни ўғирлаб

кетганини баён қилиб, уларни

топиб беришни сўрашганди.

EGRI YO' LNING OXIRU

Ошиқ библи, эрур дарднок

Ҳам тилу, ҳам кўнгли-ю, ҳам кўзи пок.

Ҳазрат Алишер Навоийнинг ушбу байтини ўқиб, беихтиёр мулоҳаза юритишга чоғланасан киши. Шоир айтган кўзи поклик надири? У атрофга ҳайрат ва яхшилик туйғуларини намойён этгувчи нигоҳ билан боқмоқдир. Нопок кўз эса тилу дилнинг бузилишидир. Кўздан ҳаё йироқлаш-дими, у кўз зинокордир. Унда нафс намойён бўлиб, инсонни гуноҳ ботқоғига етаклайди.

ПОКЛИК НАДИР?

Дўстмурод Хотамов Бухоро шаҳридаги 23-маҳсус интернатда техник бўлиб ишларди. Қўй оғзидан чўп олмаган соддагина йигит нима бўлди-ю «йўнчи» Сайёранинг тузоғига илиниб қолди. Дўстмуродни ноз-карашмалари, ширин сўзлари билан авраб, ўзига қаратиб олган Сайёра ҳамиша ундан устун келар, хоҳлагани йўриғига кири-та оларди. Йигит қилаётган ишлари гуноҳ-лигини билса-да, унинг сўзларини қайта-ролма, макр домидан қайтмасди.

Уша машум кунда иккови бир шин-гина ошхонада овқатланишди. Оз-оздан шароб ичишди. Ароқ таъсириданим, ёхуд хирс ила тикилган кўзлар жодусиданим, йигит Сайёрани бир танишиникига бошла-ди. Улар танқолими исташарди. Таксида боришаркан, Сайёра макрими ишга солиб, йигитни йўлдан озидири. Манзилга етмай машинадан тушиб қолишди. Атроф жим-жит. Қуюқ дарахтзор уларни бағрига чор-ларди тўғи.

Сайёра йўл четидаги яккам-дукам очил-ган қизгалдоқларни эзиб-янчида бораркан, ўз ишидан завқланарди. Унинг беҳаёларча кулгусига йигит ҳам қўйлар эди.

Ширин сўзбатарли бора-бора жанжалга айланиб кетди. Сайёра гапини ўтказмоқчи бўлиб, йигитнинг тезроқ унга қонуний уйла-нишини талаб қилди. Агар сўзининг устидан чиқмаса, саргузаштларини оиласига бил-

диришини айтиб қўрқита бошлади.

Дўстмурод танг аҳволда қолди. Жаҳли чикди. Ҳалолу пок хотини кўз олдига келиб, унинг қилмишини эшитган қай аҳволга ту-шишини тасаввур қилди. Наҳот йўлини из-лади. Не қиларини билмай қизнинг томоғи-дан бўғди...

«Нима қилиб қўйдим-а?.. Эндиги ҳаётим нима бўлади? Хотиним, болаларим гуно-ҳимни кечиришармикан?»... Бу виждоннинг овози эди.

Гуноҳу фаҳшга беланган йигитни ол-диндан жазо кутарди.

Суд ҳукми билан Д.Хотамов 16 йилга озодликдан маҳрум этилди.

Шу ўринда фожеага ким сабабчи бўлди, деб сўраш жоиз. Қизнинг таржимаи ҳолига назар ташласак, унинг асли Хоразм вило-яти Янгибозор туманидан эканлиги, 1998 йилдан Бухоро шаҳрида тўйма-тўй юриб «раққосалик» қилганини биламиз. Наҳотки, қизнинг бегона юртларда, ижарада яшаб, саёқ юриши, йўнчилик қилиши ота-онани ташвишлантирмади? Уни бу йўлдан қайта-ришмади? Ахир фарзанд азиз, аммо одоби ундан-да азиз эмасми?

Раҳмон ФАЙЗИЕВ,
Бухоро вилоят прокуратураси алоҳида
муҳим ишлар бўйича терговчиси.
Шахло БАҚОЕВА,
журналист

AFSUS

«ЯРАМГА
ТУЗ СЕПМАНГ»

Аслида йигитнинг уйда тинчлик бўлсин экан. Уктам сўнгги пайтлар рўзгоридан унчалик кўнгли тўлмай, қаттиқ изтиробда эди. Ҳе йўқ, бе йўқ — қунора жанжал. Уззукун марджорчилик қилиб топганига хотини қаноат қилмайдди. Оғир меҳнатдан сўнг бироз дам олайин деса, бунинг имкони йўқ. Хотини жаврайди:

— Эрта кетиб, кеч келиб топгани бир мири-ю, бу кишининг ётиб олишини қаранг. Бирон ишни дўндириб келгандай керилишини... Қимирланг. Ошириб қўйсангиз, кейин оёқ узатиб ётасиз! Аёл киши билан тенг бўлишни ўзига эч билмаган Уктам индамай қўяқоларди. «Қаердан ҳам шунга уйландим, асли тоғамдан бўлди. Ўзимнинг жигарим, бегона қилмайман деб, қизини олиб берди. Бошида рози бўлмаслигим керак эди-я».

Аксига олиб жондай тоғаси ҳам уни қоралайди. Кўпроқ пул тополмасликда айблайди. Айниқса ўзига қувё қилганини бот-бот минат қилар, «етим қўзи асраб, хато қилганини» тақорлаганда йигитнинг жони бўғизга келса-да, чурқ этмасди.

Бугун ҳам кеч бўлганда чарчаб уйига қайтса, дарвозага кулф урилган. Ичкарига амаллаб кириб ҳам бўлмайди. Ноилоҳ хотинининг ортидан қайнотасиникига йўл олди. Хотинига:

— Ҳеч бўлмаса кечки пайт уйга борсанг бўлмайдимми? Ишдан очикиб келишимни биласан! Мен ҳам одамман-ку, нега буна оёқ ости қиласан? — деди-ю балога қолди.

— Ҳали сен итвачча, ўзингни одамман деб юрибсанми? Кимлардан ҳароми бола бўлиб туғилганингни унутдингми?

Қайнотасининг таънаси Уктамнинг вужудини оловдек ёндирса-да, ўзини босди.

— Тоға, илтимос, қўйган юрагимни қуйдирманг. Онамнинг хатоси учун мен гуноҳкор эмасман-ку. Қолаверса, ўз синглингни бунчалар ҳақоратламам, — деди.

Ўзингники ўмганингни ўяр деганларидек тоғасининг ҳар бир сўзи дилига тиг бўлиб қадалди. Шу тоғда онаси ҳам қўзига ёмон кўриниб, астойдил кўнгли ўксиди.

...Қанча вақтга улаёлмай тўлғониб ётганини эслай олмайди, аммо қандайдир куч уни сапчиб туришга ундади. Қасос ўтидан алангалиб муштарини тугди. «Мени-ку билганларингча тегилавлансанлар, лекин онамни ҳақорат қилдириб қўймайман» деганча тўғри қайнотасиникига йўл олди.

Ёшлигидан ўйнаб ўсган ҳовлини беш қўлда билмайдими, девор ошиб тушди. Қимнинг қайси хонада ухлашини ҳам яхши билгани ун мўлжалдан адашмади. Қўйнидаги болани олиб тоғасининг нақ пешонасига урди. Қилт этишга улгурмаган тана бир лаҳзада жасадга айланди-қолди...

Мунтазам равишда камситилиб, ситам ютиши охири бир инсонни ана шундай қотилга айлантирди.

Жиноятга жазо муқаррар. Ў.Одилов қилмишига яраша жазога тортилиб, узок муддатга озодликдан маҳрум этилди. Бугун у қилмишидан минг пушаймон бўлмасин, инон-ихтиёрини шайтоннинг ихтиёрига топшириб қўйган кимсани фақат шундай қисмат кутади.

Соҳибжамол АМИНОВА,
журналист

гаражи очик. Эҳтиёт қисмлар, қалитлар солинадиган сумка ва 60 литрли кастрюль ҳам йўқ. Жабрланувчи ИИБга ариза ёзди. Туман милицияси оёққа турди. Бироқ қалаванинг учини топиш тобора қийинлашиб борарди.

Ўтган йилнинг 29 июл кунини уюшган гурӯҳ яна бир ўғирликка қўл турди. Улар Ҳамза тумани Чашма кўчасида яшовчи М.Улканбоевнинг уйдан 686.000 сўмлик мол-мулкни ўмариб кетишди. Жиноятни очиб

осон кечмади. Ниҳоят ўғрибоши ушланди. У барча ўғирликларини тан олди. Лекин гурӯҳга кейинчалик қўшилган Дилмурод билан Олим «бошлиғи»нинг қопқонга тушганини билиб, ўзга юртларга қочиб кетишди. Р.Тошпўлатов ҳам қўлга тушди.

Дмитрий Зоновнинг қилмиши жиноят ишлари бўйича Мировод тумани судида қўйиб чиқилди.

Очиқ суд мажлисида судланувчи фуқароларнинг хонадонига 26 марта ўғирликка тушганини тан олди. Суд Д.Зоновни 9 йил озодликдан маҳрум қилди.

Р.Тошпўлатов ҳам тегишли жазосини олди.

Азиз ХУДОЙКУЛОВ,
Мировод туман прокурорининг
ёрдамчиси.
Зайниддин МАМАДАЛИЕВ,
«Нуқуқ» муҳбири

MAMLAKATLAR, MILLATLAR, AN'ANALAR

Коррида испанлар учун ҳаёт моделидир. Майдон марказида инсон билан бука яккама-якка турганида ҳаяжон юқори нўқтага чиқиб, томошабинлар бир маромда нафас олишади. Ажойиб ҳаракат учун қўллар юқори кўтарилиб «Оле!» деган ҳайқирғи-у, хавфли дақиқадаги сукуват минглаб томошабиндан миллилати бу-жудга келтиради. Испанлар учун коррида — спорт ҳам, шикор ҳам эмас, бу олий санъат ва унинг предмети — ўлим. Испанларнинг жониворларга нисбатан шавқатсиз эканликлари ҳақида кўп гапирилади. Бунга сабаб коррида деб ҳисобланилади. Бироқ испанлар ўзларининг бу миллий анъаналаридан уялишмайди. Улар корридан инглизларнинг тулки овидан кўра ҳурматга сазоворроқ машғулот деб ҳисоблашади. Инглизларнинг шикоридида чавандоз овчилар учун асосий ишни овчи итлар бажарса, корридада ундай эмас. Факатгина қилич билан қуролланган азамат испан йиғити ўз ҳаётини хавф остига қўйиб қутурган йирик ҳайвон устидан ғалаба қозониши керак.

Юқорида айтганимиздай, испанлар учун буқалар жангини спорт деб эмас, балки ҳақиқий санъат деб билишади. Шу сабабли ҳам уни одатда спорт журналистлари эмас, санъатшунос мутахассис ватандошлар ёрғитиб боришади. ОАВдаги коррида билан боғлиқ материалларга маданият бўлими муҳаррири томонидан виза қўйилади.

Англиялик машхур театршунос Линнет Тайлер буқалар жанги ҳақида: «Коррида — довораклик ва ўғзаллик уйғунлашган маросим. Афсуски, айни шу иккала жиҳатни гарб оммасида учратиш кийин» деган бўлса, «Уч мушкетёр» асарининг муаллифи Александр Дюма корридадан ҳайратланиб, шундай деган: «Ошпазнинг товуқ сўяётганига қараб туролмайдиган мендай одам, унга отни ўлдириб ва инсонга жиддий жароҳатлар етказган буқадан кўзимни узоқламадим».

Коррида тарихиянги эранинг бошланғичига, Пиреней ярим оролининг аҳолиси — иберларга бориб тақалади. Улар буқани илоҳий жонзод деб билишган (бу ҳақда, тошга чизилган бир неча минг йиллик тарихга эга расмлар ҳам гувоҳлик беради). Аввалига буқалар қурбонлик мақсадида қабил бошқилари томонидан ўлдирилган. VIII асрларда келиб, яъни арабларнинг кириб келишидан олдинроқ эса буқалар жанги умумийлиги томошага айланган. Отлиқ ибер жангчилари буқа билан олишиб, душман-

КОРРИДА — БУ САНЪАТ

ҳукмдор, Людовик XIVнинг набираси, Франциядан келган биринчи Бурбон — Филипп V тайинланади. Ҳозирги нисбатан маданиятга яқин ва ривожланган давлатдан келганига астойдил ишонган янги ҳукмдор буқалар жангини ёввойиликдан бошқа нарса эмас, дея қабул қилади ҳамда ман этиб қўяди. XVIII асрнинг 40-йилларида келиб фармон эгаси вафот этган, кўпчилигининг норозилигига сабаб бўлиб келаётган буйруқ ҳам ўз кучини йўқотди.

Йиллар давомида коррида ривожланди. Қондалари ҳам ўзгарди. XX аср адабиёти, театри ва кинематографиясида коррида муҳим ўрин эгаллаб улғурди. Замонавий корридада профессионал матадорлар (яъни тореадорлар — бироқ испанларда бундай тушунча йўқ) пайдо бўлди.

Замонавий матадорлар жуда бой ва омманинг эътиборидан инсонлардир. Машхур тореадорларнинг авлодларига алоҳида ҳурмат билан қаралади. Улар болалигидан буқаларга яқин бўлиб ва коррида сирасорларидан яхши хабардор бўлган авлод албатта ажодларни изидан боради. Мухит уларни маҳоратли тореадорлар этиб тарбиялайди. Агар унга ажодларидан истеъдод ҳамда довораклик ҳам мерос қолган бўлса у тенгсиз матадорга айланиши шубҳасиз.

Тореадорликка номзод бўлиш учун 2 ёшдан катта бўлмаган буқалар билан бир йил машғулот ўтказиш талаб қилинади. Кейин яна икки-уч йил 2-4 яшар (новильо) буқалар билан машғулотлар ўтатиши зарур. Агар номзод ушбу машғулотлардан яхши ўтса матадорликка қабул қилинади (альтернатива). Шундан сўнггина у ҳақиқий корридада 4 ёшдан катта бўлган буқа (бундай буқалар одатда 600 килограмдан оғир бўлади) билан жанг олиб бориши мумкин. Коррида одатда 2-2,5 соат давом этади. Қондалага асосан унда уч нафар матадор

(«матадор» испан тилида — «қотил») икки тадан, жами олтига буқани ўлдириши керак.

Коррида учун буқалар махсус боқилади. Буқанинг бундай бошқалари — дан каттароқ қўрғинчига эга бўлиб, «El Togo Bravo» яъни «доворак-буқа» (bravo-доворак, togo-буқа) деб номланади.

Далилларга қараганда, қадимги Иберия ярим ороли қирларида «bovido» номи буқаларни учратиш мумкин бўлган. Коррида учун боқиладиган зотнинг келиб чиқиши ҳам «bovido»га бориб тақалади. «Togo Bravo» ўзини туттиши ва ҳаракатлари би-

лан эътибор тортадиган жонивордир. Бу буқа ҳеч қандай заруратсиз, яъни химояланиш ёки егулик топиш мақсадисиз ҳам ҳужумга ўтаверади. Унинг яна бир бетакрор ҳолати, қўтослар ёки бошқа тур буқалардан фарқ қилиб, рақибига туғридан ҳужум қилади, ҳеч қачон жангдан қочмайди.

XVI ва XVII асрларда ҳамда ундан кейинги қисқа давр давомида буқалар жанги бошқа йиртқич ҳайвонлар билан ўтказилган. Булар энг қизиқарли томошалар ҳисобланиб, буқаларга қарши шерлар, бенгал йўлбарслари, айиклар, бўрилар ва ҳоказо йиртқичлар чиқарилган. Аксарият жанглар «bovido» буқалари қўлиб бўлган.

Махсус боқилган буқа 4-5 ёшга етгандан кейингина коррида майдон-

Коррида нима эканлигини билмаган ёки у ҳақида эшитмаган инсонни топиш кийин бўлса керак. Бироқ, шунга қарамайдан коррида нима ўзи? Спортми ёки санъат? Балки шунчаки вақти-чоғлиқдир? Испанлар корридан миллий, анъанавий ўйин деб билишади. Бироқ бунга мутлақо қарама-карши ва бошқа турли хил фикрлар ҳам борки, улар коррида ҳақидаги мунозараларга янада ранг-баранг тус беради.

Бир томондан қараганда бу химоясиз жониворга нисбатан ваҳшийликка ўхшайди. Лекин шу билан бир қаторда уни ўзоқ тарихдан бери давом этиб келаётган миллий анъана эканлигини ҳам инкор этиб бўлмайди.

Коррида шу кунгача сақланиб келган экан, демак у бўлиши керак. Қизиқсон ва жўшқин миждоли испанлар ўз эхтиросларини ташқарига чиқариб туришлари табиий. Ва бунинг учун қўндалик ҳаётдаги муносабатларга қараганда буқалар жанги қўлайроқ баҳонадир.

бўлган. Ҳозирда кичик шляпа қўринишида. Бахмалдан текилади.

Chaquetilla (чақотилла) — Олтин ва қумуш билан безатилган нимча. Қаттиқ матодан текилади. Елкасида зар популари бор.

Corbatin (корбатин) — Галстук ўрнига тақилдиган қора тасма.

Camisa (камиса) — Шойи илгар билан кашталанган оқ қўйлак.

Capote de Paseo (каподе де пасео) — Тилла илгар билан диний ва бошқа мавзулардаги тасвири туширилган байрамона камзул тореадорнинг энг чиройли либоси ҳисобланади.

Zapatillas (запатиллас) — Таги сирпанмайдиган қилиб текилган пошнасиз пойфазал.

Muleta (мулета) — 60 сантиметрлик ёғоч дастага илинган қизил мато.

Матадор томонидан буқа ҳужумининг йўналишини ўзгартариш учун ишлатилади.

Estoque (эстоко) — Матадорнинг илгичка қиличи.

Хама ўз жойини эгаллагандан сўнг коррида президенти оқ рўмолча билан маросимни бошлашга ижозат беради. Майдонга буқа қўйиб юборилади. Коррида уч қисм (терсио)дан иборат. Биринчи қисмда матадор буқанинг эътиборини ўзига торттишга ҳаракат қилади. Пикадорлар ҳам бу жараёнда иштирок этишади. Уларнинг вазифаси буқани матадор тарафга ҳайдаш. Иккинчи қисм «бандерилья» деб аталади, унда буқанининг курагига рангли қоғоз билан безатилган кичик тиг (бандерилья)лар санчилади. Баззи тореадорлар бу ишни ўзлари амалга ошириши маъқул қўришади. Лекин аксарият ҳолларда буюмшў ёрдамчилар томонидан қилинади. Бу иш амалга ошгандан сўнг матадор қўзқонча тўлган буқа билан яккама-якка қолади. У «мулета» билан чиройли ҳаракат қилиб буқанинг жонига тега бошлайди. Тореадор ўзининг маҳоратини намоён этиш учун баъзида ҳамла қилаётган буқага орқа

ўтирилиб ҳам туради. Бушундай қаттиқ «ўйин»ки — агар тореадор буқани ўлдирган салгина узоқлашса қўрқоқ ҳисобланади, жуда яқинлаштира боқиб ўлим деганидир. Ушбу шохлар матадорнинг танасини илби олишига сантиметрлар қолади. Охири-охиёти тореадор коррида президентига ишора қилиб буқани ўлдирганига ишора қилади. Тасдўж ишорасини олган, қиличини чиқариб бу-

қанинг курак суяклари орасига ҳал қилувчи зарбани беради. Тиг юракка санчилиши учун зарба аниқ бўлиши керак. Акс ҳолда қилич суякка тегиши мумкин. Агар шундай бўлса, матадор зар популари бор.

иккинчи зарбани калтароқ қиличи (дескабельо) билан буқанинг қора мағизига йўналитиради. Шундан сўнг томошабинлар мамнуликларини ёки аксинча томошадан қониқмаганликларини билдиради. Корридан ижобий баҳолаган томошабинлар рўмолчалари билан ишора қилади. Бу билан буқанинг қўлогини кесиб олиб, тореадорга топишириш кераклиги ҳам тушулмайди.

Шундан кейин майдонга иккинчи буқа туширилади ва коррида давом этади. Энг тажрибали матадорлар майдонга тўшган биринчи ва иккинчи буқалар билан жанг қилишади. Тажрибаси камроқлари учинчи ва олтин-

чиси билан...

Испанияда буқалар жангининг мавсуми 19 март (авли Иосиф кундан) бошлаб 12 октябр (Испания кун)гача давом этади. Бироқ коррида бошқа кўнлар ҳам ўтказилиши мумкин. Бундай кўнлар «Фестиваль» деб номланади. Унда машхур матадорлар томоша кўрсатишади. Ҳар бир шаҳар ўзининг алломуларига бағишланган кўнларда албатта коррида маросимини ўтказиши. Бундай маросимлар нисбатан оддийроқ ўтказилади. Буқаларнинг шохлари гуллар билан безатилиб, унга ўтмас нарсалар кийдирилади. Ҳафталар давом этадиган фестиваллар маҳаллий аҳоли ҳамда сайёҳларда бетакрор таассуротлар қолдиради.

Коррида бўйича мутахассис сифатида тан олинган Эрнест Хемингуэй шундай деган эди: «Буқалар жанги сайёҳлар ёки ажнабийлар учун мулжалланмаган. Агар уларнинг хоҳиши инобатга олиниб, корридага ўзгаришлар киритилмаган бўлса, буқалар анъанавий йўқолишига олиб келади».

Ҳар қандай миллат сингари испанлар ҳам ўз анъаналарини жуда қадрлашади.

Жаҳонгир МАКСУМОВ, тайёрлов.

ниқарши олишга тайёр эканликларини намоён этишган.

Испанлар тарихига назар соладиган бўлсак, Альфонсо VII дан бошлаб Филипп V ҳукмдорлик қилган давргача ҳеч бир тантана буқалар жангисиз ўтказилмаган. 600 йил давомида буқалар жанги испан аристократлари ҳаётининг муҳим қисми сифатида тан олинган бўлиб, кейинчалик махсус майдонларда ўтказиладиган умумий томошага айланди. Ҳозирги кунда бундай майдонларнинг энг каттаси Пласа Монументаль де лас Вентас, дея аталиб, Мадридда жойлашган.

XII асрга келиб, бирорта байрамни корридасиз тасаввур қилиб бўлмай қолган. 1700 йилда Испанияга янги

ларига чиқарилади.

Матадорнинг бирдан бир мақсади буқани ўлдирish. Корриданги қизиқарли бўлиши айнан унга боғлиқ. Замонавий корриданги отаси 1771 йилдан 1799 йилга қадар 5600та буқани ўлдириб, ўзи бирон марта ҳам жароҳат олмаган Педро Ромеро ҳисобланади.

Испанияга борсангиз корриданги бошланғичига қараб, соатингизни тўғрилаб олишингиз мумкин. Сабаби, бу маросим ҳеч қачон белгиланган вақтдан кеч бошланмайди. Коррида қадимий либосларда кийилган чавандозларнинг чиқишлари билан бошланади. Уларнинг кетидан уч нафар тореадор, кейин уларнинг ёрдамчилари чиқиб келишади. Тореадорнинг либоси «ёруғлик кийими» деб аталади. Либосдаги қимматбаҳо ялтирок беағи унинг шундай дея номланғичига сабаб бўлган. XVIII асрга қадар маъзур либос чармдан текиларди. Ҳозирда эса тореадор либоси шойидан текилиб, қумуш ва олтин билан безатилади.

Montera (монтера) — Бош кийим.

XIX асргача ушбурак қўринишида

OBUNA — 2005**Хурматли муштарийлар,
нашрларимизнинг
фаол ўқувчилари!**

- нашрларимиз ўқувчилари сафини янада кенгайтириш асосида ҳуқуқий-демократик жамият барпо этиш ва фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшиш;
- обуна воситасида мамлакатимиз аҳолисининг сиёсий-ҳуқуқий фаоллигини оширишга эришиш;
- обуна кампанияси даврида тахририят ва ўқувчилар ўртасидаги алоқани мустаҳкамлаш, нашрларнинг фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоялашдаги таъсирчанлик даражасини янада оширишга эришиш;
- турли соҳаларда фидойилик намунаси кўрсатиб меҳнат қилаётган фаол муаллифларни, обуна ташкилотчиларини рағбатлантириш орқали улар билан ҳамкорликни яхшилаб, жамиятнинг турли қатламлари орасига кириб бориш;
- бирлашган тахририятнинг молиявий таъминотини янада яхшилаб, мамлакатимизнинг бозор иқтисодиёти қонунлари доирасида муваффақиятли фаолият кўрсатиш, нашрларимизнинг рус ва инглиз тилларидаги иловаларини чиқаришга мустаҳкам замин яратиш мақсадида

«Qonun himoyasida» бирлашган тахририятини
«Qonun himoyasida» журнали ва «Huquq» газетасида учун
2005 йилнинг энг фаол обрначилари

ТАНЛОВИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танловда иштирок этувчилар деб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фаолият кўрсатиб келаётган ҳар қандай жисмоний ва юридик шахслар тан олинади. Уларнинг ёши ва касби бирон-бир тарзда чегараланмайди. Танлов «Qonun himoyasida» журнали ва «Huquq» газетасида обуна мавсуми бошланганлиги тўғрисида эълон чоп этилган пайдан эътиборан бошланиб, обуна мавсумининг 31 декабрига қадар давом этади. Йил давомида қилинадиган обуна бундан мустасно.

Обуна мавсуми туғши билан — энг яхши обуна ташкилотчиси, энг яхши обуначи (энг кўп обуна бўлган), жамоатчи обуна ташкилотчиси, доимий обуначилар номинациясидаги голиблар аниқланади. Танлов голибларини аниқлашда қилинган обунанинг даврийлиги ҳисобга олинади. Танлов якунлари «Qonun himoyasida» журнали ва «Huquq» газетасининг 2005 йил январ ойи сонидида эълон қилинади.

**ГОЛИБЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРИШ
ҚҲЙИДАГИ ТАРТИБДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ:**

— энг яхши обуна ташкилотчиси номинациясида голиб чиққан фаолга битта телевизор;

— энг фаол жамоатчи обуна ташкилотчиси (фуқаролар, меҳнат жамоалари, тадбиркорлар, фермерлар)га битта видеомагнитофон;

— энг яхши обуна кўрсаткичига эга бўлган тегишли маъмурий ҳудуднинг почта ёки матбуот тарқатиш ташкилотига битта телевизор;

— энг фаол обуна ташкилотчиси бўлган почтачига битта велосипед.

Хайъат қарорига кўра асосий муқофотлардан ташқари обуна мавсумида фаол иштирок этган (ташқиллаштирган, обуна бўлган)лар танлов асосида рағбатлантирувчи муқофотлар билан тақдирланади.

ЭЪЛОН!

Республика Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш департаменти биносини қайта таъмирлаш учун қурилиш ташкилотлари ўртасида танлов эълон қилинади. Аризалар департамент маъмуриятида 2004 йилнинг 1 ноябрига қадар қабул қилинади.

Мурожаат учун телефон: 133-20-66

РЕСПУБЛИКА БОШ ПРОКУРАТУРАСИ ҲУЗУРИДАГИ СВОЖҚК ДЕПАРТАМЕНТИ МАЪМУРИЯТИ

RESPUBLIKA SOG' LIQNI SAQLASH VAZIRI DIQQATIGA!**«ТЕЗ ЁРДАМ»
БОР,
ЁНИЛФИГА ЗОР...**

Соат тунги йигирма тўртдан ўтиб бирга яқинлашмоқда. Уйга қираман, кўчага чиқаман, дамба-дам сигарет тутатаман. Бор-йўғи бир чақирим нарида, кўча муволишида жойлашган «Тез ёрдам»дан эса дарақ йўқ. Телефон қилганимга бир ярим соат бўлди, ахир. Турмуш ўртоғим оғриққа чидамай, инграйди. Ярим тундаги фарёдни эшитиб, кўни-кўшнлар нима деб ўйларкин? Ахйри, машинамга ўтириб, «Тез ёрдам»га жўнайман. Асабим таранг, навбатчи ҳамширага ўшқираман:

- Икки соат бўлди, чақирганимга, нега машина жўнатма-яписиз?!
- Саккизта машинадан иккитасига бензин қуйилган ҳолос. Иккаласи ҳам чақирувда, қайтишгани йўқ. Уларга хабар қилинган. Уйингизга боришяпти.
- Икки қадам жой-қу, врачлар борми ўзи? Ўзим олиб кетаман...

Навбатчи врач билан ҳамшира машинамга ўтиришади. Уйга бориб, беморни кўргач, «шошилиш тиббий ёрдам марказига етказиш керак», деган хулосага келишади. Ўз машинамда бемор хотиним ва «Тез ёрдам» ҳодимлари билан шифохонага етиб бордик. Қайтишда, йўл-йўлақай, врач: «биздан хафа бўлманг, бензинни лимитлаб қўйишган. Бензин етмай, машиналаримиз тўхтаб ётибди», деб ўзини оқлаган бўлди. Калламга келган биринчи савол: «Тез ёрдам» учун бензинни лимитлаш қайси «ақли калла»дан чиққан? бўлди. Тасаввур қилинг, йўлда фалокат юз бериб, машиналар тўқнашиб кетди. Бир неча киши оғир жароҳатланган. «Тез ёрдам» бензин йўқлиги туфайли икки соатда етиб келса, унчага кўп қон йўқотган жароҳатланганлар жон таслим қилса, бунинг учун ким жавоб беради? «Танқис» бензинни «лимитлаган» амалдорми? Йўқ, албатта.

«Тез ёрдам»га бензин танқислиги ҳолва экан. Қуни кеча, кечки соат бешларда маҳалладаги тор кўчадан Қувасой кўчасига бурилганимда ун беш-ун олти яшар бола қўл кўтариб тўхтади.

— Тезда орқага юринг, ака, ҳозир касалхонага олиб бормасак, ўлиб қолади. Бир соатдан бери биронта машина тўхтаб олмаяпман...

Орқага бурилиб, ҳозир чиққан тор кўчага юрдим. Янги қурилган баланд иморат олдида кўни-кўшни йигилган. Ўспирин дарвозани очгач, машинани айвон олдида тўхтатдим. «Келинг, ўзингиз ҳам кўтаришиб юборинг!». Йигирма ёшлардаги қизчада беҳуш ётган йигитни машинага жойлади.

— Жон ака, светофорга қарамай хайдагн, — деди ёнимга ўтирган ўша ўспирин, — жавобини ўзим бераман.

- Нима бўлди, ўзи?
- Томирини кесиб қўйибди!
- «Тез ёрдам» чақирмадинларми?
- Келди, «симуляция» деб кетди. Найранг қилаётган бўлса, ҳушини йўқотарми? Дадам билан аям ҳали билишмайди...

«Тез ёрдам»да келган врачнинг «симуляция» деган ташхиси туфайли бир одам ўлим тушадида ётса?! Бу қайси қонун-қоидага сиғиди? Қонун-қоида қўяверинг, оддий инсоний меҳр-шафқат қани? Ҳақимлар нега бунчалик тошбағир бўлиб кетишяпти? Ўдимга битта касаллик тарихини ёзиб беришга ўттиз минг сўм сўраган, порани олаётиб, қўлга тушган ва судланган врач тушди. Ҳаёлан вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси мутасаддиларига «меҳр-шафқатнинг тархи неча пул?» дея мурожаат қилдим.

Телефондаги 01, 02, 03 рақамлар ўт ўчириш, милиция, «Тез ёрдам»га тегишли. Инсоннинг ҳаёт-мамоти билан боғлиқ бу хизматларни «бензин танқислиги туфайли ёнилигидан чеклаб қўйиш» қотиллик билан баробар эмасми?..

Исроил ИБРОҲИМОВ,
«Huquq» мухбири

Ўтавларнинг охириати обод бўлсин!

Республика Бош прокуратураси жамоаси ҳўжалик ишлари бўлими хайдовчиси Шукуржон Аманджановга падари бузрук-вори

ЮСУФ ОТДИНИ
вафот этгани муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Республика Бош прокуратураси жамоаси фуқаролар мурожаатлари ва хатлар бўлими мутахассиси А.Нўғмоновга падари бузрук-вори

НУҲРИДДИН ОТДИНИ
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

HUQUQ
yuridik gazeta

Та'сисчи:
**Ўзбекистон
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi**

Bosh muharrir:

Abdusoliq ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Bahriiddin VALIYEV, Azimjon ERGASHEV,
Jahongir SHAROFBOYEV (Bosh muharrir
o'rinbosari vazifasini bajaruvchi), G'afurjon
ALIMOV (mas'ul kotib vazifasini bajaruvchi),
Lola SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV,
Muxtor SHODMONOV

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66.

Telefon: 133-82-34,
133-64-72.

E-mail: Info@huquq.uz.
Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va
suratlar egalari qaytarilmaydi.
Mualliflarning fikrlari tahririyat
fikridan farqlanishi mumkin.
Nashrimizdan ko'chirib bosilganda
«HUQUQ»dan olinganligi ko'rsat-
ilishi shart. Tijorat ahamiyatiga
mulk materiallar ** belgisi ostida
chop etiladi.

Gazetaning ro'yxatdan o'tish tartibi: № 023. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232

Buyurtma № — 1166. 10890 nusxada chop etildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: F.MAMASHARIPOV
Navbatchi A.MUSTAFOYEVA

Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset usulida
chop etildi. Korxona manzili: Toshkent shahar,
Buyuk Turon ko'chasi, 41.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 2345678

Gazeta
haftaning
chorshanba
kumlari
chiqadi.

Sotuvda
erkin narxda